

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželo za vse leto 26 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za poznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se bla govolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Oderuštvo na Dolenjskem.

»Slovenec« priobčuje sedaj članke o dolenjskih razmerah. Kar dva članka je posvetil oderuštvu in pretakal debele solze, da oderuštvo podi kmeta v Ameriko.

Seveda proglašuje vse oderuhe za liberalce in vse liberalce za oderuhe. To pobožno laž mu lahko odpustimo, saj je znano, kaki oderuhi so ravno mej dolenjski duhovniki. Tako je na pr. sedanjí leskovski župnik Schweiger molče pogoltnil očitjanje, ki ga je slišal v deželnem zboru, da je jemal od siromašnih ljudi oderuške obresti in katoliško-narodni Pfeifer ne more utajiti, da je bil intabuliran za 33 odstotne obresti na malo kmetско posestvo.

»Slovenec« trdi, da so še danes ljudje primorani plačevati po 15 do 20% obresti in da oderuhi kmeta zlasti pri vinu derejo.

Mi smo sovražniki, neizprosni sovražniki vsakega oderuštva in če se kje pojavi, naj poklicane oblasti nastopijo z vso strogostjo. Imamo zakon proti oderuštvu, dober in strog zakon, ki pa se ne vporablja, ker nihče ne naznani slučajev oderuštva. Prej, ko tega zakona ni bilo, so se pač primerjali grdi slučaji oderuštva, in so oderuhi jemali ne samo po 15 in 20%, nego tudi po 33%, a danes se to več ne uganja.

Če pozna »Slovenec« slučaje oderuštva, zakaj jih ne naznani sodniji? S tem, da pretaka zaradi njih krokodilske solze, ni nikomur nič pomagano. A niti »Slovenec« niti njegovi žegnani dopisniki ne bodo nikogar naznanili. O, da, ko bi bili oderuhi pristaši liberalne stranke, potem bi prečastiti tonzuriranci kaj hitro našli pot na sodnijo, ker še nikdar niso nobenemu liberalcu prizanesli. In če bi šli na sodnijo, bi jim mi prav dali in pohvalili bi jih. Ne pojdejo pa ne, ker tisti oderuhi, ki se še tod in tam nahajajo, skrbje že zato, da so v prijateljstvu z župniki in župniki prav radi skrbje, da ravno ti zasedejo županske stole.

»Slovenec« vpitje zaradi oderuštva je prozoren maneuver. Tisti ljudje, ki po farovžih gnijejo same lenobe, pa vendar kupčijo tisočake, bi radi razkričali poštene in delavne trgovce in obrtnike in sploh veljavnejše može za oderuhe, da bi jim tako spodkopali zaupanje pri ljudstvu in da bi ljudsko pozornost odvrnili od požrešne farovške bisage.

Boljšega dokaza za to ni treba, kakor je »Slovenec« pisarjenje zaradi prodaje kostanjeviške graščine. Naše stališče v tej zadevi je označil dr. Tavčar na shodu v Kostanjevici in isto je obče znano.

Klerikalci sleparijo s to zadevo ljudstvo vedoma in namenoma. Da bi stranka, ki je spravila na največjo škodo kmetškega ljudstva v meniške roke Pleterje, Zatičino in Mekinje, hotela pri kostanjeviški graščini proti vsem svojim načelom stati na kmetški strani, je že na sebi neverjetno.

A še več! Klerikalci sleparijo ljudstvo. Klerikalci so se najprej poganjali za to, da bi se graščina prodala menihom in lazili so v ta namen jako pridno okrog ministrov. To je preprečila napredna stranka.

Ko se je spoznalo, da menihi te graščine ne dobe, bi jo bila rada kupila tista družba klerikalnih spekulantov, ki imajo svojo zaslonbo v Ljudski posojilnici, ki vedno stika za graščinami in ki je ravno sedaj na Hrvatskem kupila veliko posestvo ter je razkosava in izsekava na silno škodo hrvatskemu kmetu.

Tej družbi katoliških spekulantov, ki menda daje dr. Šusteršiču nekaj dobička, pa se je pripravljana kupčija vzela iz rok. Oglasil se je namreč liberalen konsorcij, ki se je zavezal varovati koristi prizadetih občin in jim dati delež na podjetju, ker bi bile tako občine brez stroškov postale deležne velikih ugodnosti, sta se poklicani županstvu izrekli, da naj se prodaja graščina liberalnemu konsorciju.

S tem je bilo onemočeno, da dobe klerikalni špekulantje iz »Ljudske posojilnice« graščino v roke. Preprečila se je kupčija, od katere je Šusteršičeva kompanija pričakovala ogromen dobiček in to je vse, kako velike vrednosti. Iz jeze, da niso dobili graščine, kriče sedaj klerikalci na vse grlo. Če vsled tega tudi liberalni konsorcij ne dobi graščine — nič zato, da je le niso snedli lačni klerikalni špekulantje.

V Ljubljani, 3. decembra.

Državni zbor.

Po štiridnevem odmoru se je včeraj zopet sešla poslanska zbornica. Pred sejo je bilo podanih več predlogov, oziroma vprašanj. Med drugimi je predlagal posl. Steinwender, naj bi se vodniki hribo-lazcev in podobni poklici oprostili splošne dohodnine. Posl. Wilhelm je interpeliral finančnega ministra glede položaja finančnih stražnikov. Posl. Berks je vprašal načelnika socialističnega odseka, kaj je z zakonskim načrtom glede penzijskega zavarovanja zasebnih uradnikov. Poslanca Pommer in Plaček sta vložila predlogo, naj se takoj začne obravnavati vladna predloga glede reforme krošnjarskega zakona. Vsi predlagatelji so umaknili svoje predloge na korist imenovanim. Posl. Pommer je v utemeljevanju svojega predloga navajal, da je to že četrti vladni predlog o prenosu krošnjarstva, ki je prišla končno v razpravo. V vseh trgovskih in obrtnih krogih se pritožujejo o občutni konkurenci, ki jim jo prizadeva krošnjarstvo. Krošnjarje ni mogoče kontrolirati, ako koga opeharijo, dočim je to pri stalnih trgovcih mogoče. Tudi posl. Plaček utemeljuje svoj predlog. — Posl. Plantan pravi, da ne more odrediti potrebe prenosu pri krošnjarskem patentu. Toda on mora razsojevati zadevo s specialnega stališča Kranjcev, ki so takorekoč rojeni krošnjarji. Tu so na pr. Kočevci, katerih rodna zemlja ne more živiti. Zanje je krošnjarstvo pogoj življenja. Ti ljudje gotovo ne pomenijo nevarnosti za trgovstvo in obrtništvo v velikih me-

stih. Govornik dokazuje, da bi krošnjarska predloga zavzela ves čas do Božiča in ne bo mogoče začeti obravnavati budgetnega provizorija, kar je vsekakor važnejše. — Posl. Wohlmeier predlaga spremembo § 12 predloge tako, da naj se prepusti občinskim svetom, da z dvetretjinsko večino sklenejo, s katerimi predmeti in v katerem času se sme v njegovem področju krošnjariti. Posl. Loser polemizuje proti Plantanu. Posl. Hájek dokazuje škodljivost krošnjarstva, a zahteva, da se ozira na domačo industrijo in razne dohodniške razmere. Glavna govornika se izvolita contra Bazzanella in pro Erb. Bazzanella dokazuje, da je prebivalstvo Valzugane na Tirolskem navezano le na krošnjarstvo ter bi se moralo izseliti ali bi se pa uprlo, ako bi se mu odvzel ta vir. On je proti nujnosti predloga. Pri glasovanju se prizna nujnost obema predlogoma. V generalni debati je govoril posl. Ellenbogen. Po seji so vložili Mladočehi znova nujni predlog, da se ustanovi živinozdravniška visoka šola s češkim učnim jezikom v Pragi. Načelnik socialističnega odseka dr. Gross odgovarja Berksovega vprašanja ter pove, da bo že zvečer posvetovanje o vladni predlogi, da se uvede nedeljski počitek v odvetniške in notarske pisarne. — Danes je zopet seja.

Trgovinsko političen položaj.

Dogodki v nemškem državnem zboru so osupnili avstro-ogrsko politiko. Ako se namreč pruski vladi in njeni večini posreči, da se sprejme novi carinski tarif do 31. t. m., se trgovinska pogodba takoj odpove in treba bo pogajanj za obnovitev iste. To pa se v Avstriji ne more zgoditi prej, dokler ni sklenjena nagodba z Ogrsko. In nagodbe v sedanjih razmerah, ko se je vsak trenotek bati obstrukcije zoper vojno predlogo in zoper zvišanje civilne liste, ni mogoče dognati parlamentarno, a ogrski ministrski predsednik je izjavil, da ne dopustijo Ogri, da bi se nagodba sklenila s pomočjo § 14. Zato je prišel predvčerajšnjem Széll na Dunaj. Povedal je sam nekemu poročevalcu, da je njegov prihod na Dunaj v zvezi z dogodki v

LISTEK.

O Daliboru Kozojedskem. *)

Pripoveduje Alojzij Jirasek.

Ko je kraljeval Vladislav II. Jaglonski, delalo se je kmetškemu ljudstvu veliko očitnih krivic. Graščaki in plemenitaši so ga pestili z vedno novimi in nečutenimi tlakami.

Marsikje niso mogli več prenašati tolikih stisk. Zato so zapuščali vse, bežali s posestev v gozdove ali v druge kraje ter so se pregrešali s tatvino, z ropom in drugimi hudodelstvi. Drugi pa so se puntali zoper svojo gosposko.

Tako so se vzdignili kmetje zoper Adama Ploskovskega iz Drahonic v litoměřickem okraju, kajti Ploskovski graščak je bil zelo krut ter jih gonil na krivično flako in jih tudi drugače hudo pestil. Zato so napadli njegovo graščino, udrli

*) Sloveči češki pisatelj Jirasek je napisal to povestico o Daliboru, kakor se je ohranila v ustnem izročilu naroda. Naši čitatelji torej lahko primerjajo, kako je libretist Smetanove istoimenske opere, ki se ravnokar poje na slovenskem odru s toli ugodnim uspehom, uporabil zgodovinsko snov.

čez okope, razbili vrata in ko se jim je trdosrčni gospod postavil v bran, so ga ranili in ujeli. Da si ohrani življenje, jim je ugodil ter jih s častno besedo, pa tudi pismeno odpustil iz svoje oblasti in obljubil, da se ne pritoži zoper nje.

V sosedstvu plemenitega Ploskovskega je takrat živel na svoji trdnjavi mlad plemič, Dalibor s Kozojed, mož starega rodu, čegar prednik se je vojskoval junaško s kraljem Ivanom pri Krešćaku ter je ondi tudi padel.

K Daliboru so pritekli osvobodjeni kmetje ter mu naznanjali z veseljem, da imajo ploskovsko trdnjavo v svoji oblasti ter prosili, naj jo vzame v posest, oni pa da mu bodo služili prostovoljno. Radi bodo in z veseljem delali vse, ker znajo, da jim bo Dalibor milostiv gospod. Saj so vedeli, da je bil Dalibor s Kozojed do svojih podložnikov vselej dober in blagorčen ter da se je že večkrat usmilil kakoga reveža iz druge graščine in mu s svojo priprošnjo pomagal tudi drugače.

Plemič Dalibor jim je izpolnil želje: sprjel je, kar so mu ponujali, čim je izvedel, da imajo za vse to pismeno potrdilo svojega nekdanjega gospoda. Toda, čim se je Ploskoviški graščak rešil in

ozdravel, je zahteval svoja posestva. Z vso silo je prosil vladno pomoč in deželni poglavarji, smatrajoč Daliborjevo ravnanje za hudodelstvo, ravnanje ploskoviških kmetov pa za punt, so zbrali vojno moč litoměřičkega okraja, bojno silo vsega plemenitstva teh krajev in litoměřičkih meščanov.

Ta velika množica je napadla spun tane kmete; veliko so jih pobili, polovili in kruto kaznovali, pa tudi Dalibora so ujeli. Tako je prišel mlad zagovornik stiskanega ljudstva v okove. V okovih so ga odpeljali v Prago ter vrgli v osrednjo ječo v novem okroglem stolpu za županovo hišo v Jelenjim jarku.

Dalibor je prvi kot jetnik prekoračil stolpov prag in tako se je imenoval stolp po njem »Daliborka«. Na gradu ter po vsej Pragi se je veliko govorilo o mladem plemiču, deloma zato, ker je bil prvi jetnik v tem okroglem stolpu, doloma radi vzroka, zavoljo katerega je prišel tja. Ošabni graščaki so se tega veselili ter mu privoščili, a ljudstvo ga je pomilovalo.

In njemu je tam bilo žalostno in otožno. V obokani ječi z debelim zidom in majhnimi linami je bila sedaj njegova graščina. Doma v svoji trdnjavi je več

krat z veseljem gledal v daljni, široki in krasni kraj; zdaj pa je videl jedva progo obnebja in pod stolpom globoki zaraščeni jarek. Listje je ondi že porumenevalo, otožna jesen je nastajala.

Tiho je bilo v stolpu in tiho okoli. Ptice so obmolknile, le veter je žvižgal ter zmajeval z grmovjem in drevesi. Listje se je osipalo, megle so legale na daljni jarek, pregrinjale so ga zjutraj in ob zgodnjih somrakih, podnevi pa je dež šumel ter bičal golo grmovje in gole vršičke dreves. Kratki dan je bil v ječi dolg, a dolge noči so se zdele brezkončne. Žalost in dolgčas sta mučila mladega plemiča.

Oskrbel si je torej gosli iz skromne zaloge svojega denarja, ki so mu ga pustili, in s katerim si je kupoval hrano. Ko mu je ječar preskrbel gosli, začel se je na njih vaditi. Nikdar ni imel loka v rokah; zdaj pa ga malodane ni dal iz rok. Sam se je vežbal, goslal je ter goslal, dolgčas se je krajšal, čas je hitreje mineval, in igra je bila čim dalje tem lepša, umetnejša, milejša.

In navadno so stali ječar in stražarski hlapci za vratmi ter prisluškovali. In marsikateri izmed grajskih gospodov in

pruskem državnem zboru. Nagodbena pogajanja se bodo v najkrajšem času zopet pričela ter pridejo v ta namen prizadeti avstrijski ministri v Budimpešto.

Reforme v Macedoniji.

Ni več tajno, da sta Rusija in Avstro-Ogrska prevzeli posebno misijo glede Macedonije. Med omenjenima državama in Turčijo se vrše pogajanja za reforme v Macedoniji. V prvi vrsti se zahteva, da nastavi Turčija v Macedoniji več kristjanskih višjih uradnikov pri upravi. Na ta način se upa doseči za kristjane enakopravnost v politični upravi, ublažiti v praksi obstoječa nasprotstva, ki so glavni vzrok nezadovoljnosti in nemirov. Seveda so to le poskusi, in turška vlada se dosedaj ni pokazala prijemljive. Gotovo pa je nadalje, da bi se Turčija ne upala tako trdovratno ustavljati, ako bi ji ne dajala potuho Nemčija. Nemčija pač zasleduje lastne koristi ter šunta sultana k nasprotovanju. Nemčija je tudi bila, ki je iz istih sebičnih razlogov preprečila konference vevlasti na korist Macedoncem. Tako postopanje je pač v krvavem nasprotju z vednim povdaranjem v Nemčiji, da so zavzeti za splošno kulturo in blagostanje vseh narodov, a v Macedoniji zabranjuje ista Nemčija civilizacijo in urejeno upravo samo, da se prikupe reakcionarnemu sultanu. A vendar se je turška vlada nekoliko vzdramila, kajti bivši vali v Jemenu, Hussein Hilmi paša, je imenovan za nadzornika, ki naj izvede reforme v evropskih turških provincijah, a njegove sklepe bo zopet nadzoroval vali v Komjahu, Ferid paša.

Najnovejše politične novice.

Spravne predloge dovršijo nemški klubi v nocojšnji seji. Elaborat se je zavlekel, ker je posl. Bärnreither bolan. — Češki klub je v pogajanju, naj bi pripustil parlamentarno obravnavo budgetnega provizorija, izjavil, da tega ne stori, dokler se ne predložijo nemško-češki pravni predlogi. — Grško ministristvo je odstopilo. — Francoska vlada je ustavila plače nekaterim onih škofov, ki so podpisali znano spomenico za kongregacije. — Ameriški kongres se je sestel dne 1. t. m. — Ruski veliki knez Sergij je bil tedni pri papežu, da pripravi vse potrebno za sprejem carja. Car pride v Rim 15. aprila. — Korejski kabinet je odstopil, ker ni dovolil cesar obtožnice zoper vojnega ministra. Med prebivalstvom vre zoper dvor. — »Poljski klub« je izdal tiskano spomenico, v kateri so gospodarske zahteve Poljakov za Galicijo. — Avstrijski parlament je razžalil pruski poslanec Richter, ki je rekel, da bi mu ne bilo častno, sedeti v nemškem državnem zboru, ako bi zavlada v njem iste razmere, kakor so v avstrijskem. — Za spravo na Češkem se je izreklo nemško napredno društvo na shodu v Trutnovem. Sprava naj se sklene zaradi trajnega miru, ne pa da bi se napravila samo usluga vladi. — Kardorffov predlog v nemškem državnem zboru, da se carinski tarif

reši en bloc, je bil s 193 glasovi proti 45 glasom sprejet. Proti so glasovali Poljaki. — Zoper zvišanje vojaštva je bilo pretečeno nedeljo na Moravskem več protestnih shodov. — Pri občinskih volitvah v Monakovem so izgubili ultramontani tri mandate na socialne demokrate. — Boj zoper Mohabite. Pri Koweitu je bila zopet večja bitka. Sultan oblega mesto El Riad, ki so se ga svoječasno prilastili Mohabiti. — Staroslovansko akademijo nameravajo ustanoviti na otoku Krku. Biakup Strassmayer je podaril že večjo svoto. Škof Mahnič je povdarjal na sestanku, da je tudi papeževa želja, ohraniti staroslovansko liturgijo, ker je glagolica most za združitev vzhodne cerkve z zapadno.

Dopisi.

Iz Stražišča. Tu se je vršilo zborovanje »Slovenskega katoliškega izobraževalnega društva«. Ker ni bilo nikjer zapisano, da je zborovanje omejeno na ude, in ker sem še posebej povprašal, ali je vstop dovoljen, sem se z nekim članom prostovoljnega gasilnega društva iz Stražišča udeležil tega zborovanja. Vstopil sem, ko je neki Lampe že dvakrat nekaj o liberalizmu, o dr. Tavčarju in o dobrih časopisih. Imenoval jih je po imenu, samo »Slovenski Narod« je izostal. Dalje je pripovedoval, kako so nekdanj Ribenčanje merili vodnjak in nazadnje vsi padli v dno, ker so prvega zapustile moči. S takimi neslanostmi je primerjal društvo, kako mora biti edino, kako zatirati liberalizem in sploh nasprotnike itd. Neki drugi črnosuknjež je razlagal podobne neumnosti. Med drugim je tudi pripovedoval, kako so nekje na Dolenjskem hoteli počastiti župana ob petdesetletnici njegovega županovanja. Namreč s tem, da mu darujejo sod najboljšega vina. Teden pred sv. Martinom so pripravili sod ter ga vozili od hiše do hiše po vsi občini in prosili vina za daritev županu. Vsak, misleč, da že njegov sosed daruje vino, je vlival vodo v sod in tako so od prvega do zadnjega dali le vode mesto vina. Tako so prišli s polnim sodom do župana, kjer je napil starešina v imenu občine na zdravje županu in tudi njemu nalil. Ko je župan pokusil, je v jezi zagnal kozarec z vodo med navzoče in sline cedil po dolenjcu. Take otrobe je vezal ta duhovnik. Kaj misli ta gospod, da so v Stražišču sami tepci? Dalje je govoril modroval o liberalizmu, kako se mora na vsak način odpraviti, da je grozna stvar, da so bile že kače v raju liberalne ter zapeljale ženo h grešnemu činu, da so bili liberalci vsi judje, ki so bili pri križanju našega Izveščarja, dalje da je popolnoma pravo ime dobil šele nekje na Francoskem itd. itd. Govoril je še mnogo drugih takih fraz, a so tako neumne, da niso vredne prostora na papirju.

Kar nakrat prileti stražiški kaplanče in zaupije s sveto jezo nad poslušalce, da je tukaj vstop dovoljen samo povabljenim, in da vse druge, namreč liberalce, vrči

ven. Seveda je to izostalo — kakor pri Lampetu »Slovenski Narod«. Zapel je zopet zvonček, kakor v začetku, sedaj v znamenje, da je konec farške komedije in farbarije, s katero nevedno kmetsko ljudstvo varajo, da lažje sesajo težko zaslužene krajcarje iz njih.

Ko se je jela prazniti dvorana, nisem hotel takoj izstopiti, da bi se mi ne očitata bojazljivost. Šli so mimo mene vsi črnosuknježi s srditimi obrazi in zaničljivimi pogledi ter sikali psovke, namenjene meni, »to je tisti«, in drugi »to je tisti liberalce«. Stopil sem za njimi iz dvorane ter vzdihnil: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo«.

Obrambna sredstva proti klerikalizmu.

(Dalje.)

Med božjimi zapovedmi je jedna, ki pravi: ne ubijaj! Ta zapoved se popolnoma strinja z vsemi nauki Jezusa Kristusa. Delovanje »svetega« in »svete« je pa direktno nasprotje Kristusovih naukov in 5. božje zapovedi.

Kako je prišlo do tega, da se je versko naziranje, če slučajno ni soglašalo s cerkvenimi nauki, proglasilo kot hudodelstvo in kaznovalo s smrtjo na grmadi? Kako je prišlo, da je »sveta« inkvizicija z nepopisno grozovitostjo prelila toliko krvi, da bi se z njo napolnilo skoro celo morje?

Božja zapoved pravi: Ne ubijaj! Papež Urban II. pa je proglasil nasprotno načelo, ki stoji kot pravni nauk katoliške cerkve v kanonskem pravu. Urban II. je razglasil: Da tisti niso morilci, ki iz vnetosti za katoliško cerkev nekaj izobčencev ubijejo, a naloži naj se jim primerna pokora, da ostanejo v božji milosti, če so pri uboju storili kako dvoumnost.

Kaj je primerna pokora? Pet očenašev? Kaj je dvoumnost pri uboju? Če je ubijalec vzel ubitemu »krivovercu« listnico?

Z gorenjim naukom papeža Urbana II. se je uglasila pot načelu, da se smejo in morejo vsi tisti usmrtiti, ki so »krivoverci« in zgodovina našteva grozno vrsto strašnih dokazov, da se je to kruto načelo brezobzirno izvrševalo dolga stoletja.

Že papež Inocencij III. je »krivoverce« preganjal do skrajnosti. On je začel siliti, da se morajo »krivoverci« usmrtiti in jih je v svoji državi, kjer je bil sam tudi posvetni viadur, dal usmrtiti.

Posvetne oblasti so se seveda uklopile papeževemu pritisku in izdale stroge postave zoper »krivoverce«; kaznen je bila navadno smrt na grmadi. Papeži so tudi vedno silili, da se morajo te postave brez usmiljenja izvrševati. Inocencij IV. je 1. 1252. izdal bullo, v kateri pravi, da ukazuje posvetnim oblastnikom, naj zakone zoper krivoverce z veliko verno izvršujejo, inkvizitorjem pa ukazuje, naj posvetne oblasti izobčenejem in z interdiktom k temu prisilijo, če bi oblasti papeževe ukaze malomarno izpolnjevali. In potem pravi papež: Tiste, ki so od katoliške vere odpadli, prekolnemo popolnoma, preganjamo jih s kaznimi, jih oropamo njih premoženja itd. itd. Kristus pa je učil »ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe« in »Sin človekov ni prišel, da bi človeško življenje uničeval, nego da bi je ohranil.

Zdaj je menda jasno, kdo je odgovoren za strašno krvopolitje inkvizicije in kdo ima žrtve inkvizicije na vesti.

Teh žrtev je nebroj in kdor bi hotel vse čine inkvizicije navesti, bi moral napisati par sto debelih knjig. Kakor je v morju že tisoče in tisoče ljudi našlo smrt, tako je na inkvizicijskih grmadah zgorelo na tisoče in tisoče nedolžnih ljudi. Kajti žrtve inkvizicije so šle po nedolžnem v smrt, saj je vendar prva, prirejena pravica vsakega človeka, da veruje to, kar sam hoče verovati in da ni smeti nikogar siliti, naj to veruje in onega ne veruje.

Neusmiljeno sežiganje »krivovercev« je rodilo najstrašnejše socialne in kulturne posledice in zato je potrebno, da se nekoliko pomudimo pri žrtvah inkvizicije.

(Dalje prih.)

Občinski svet ljubljanski.

V Ljubljani, 2. decembra.

Seji je predsedoval župan Ivan Hribar, ki konstatuje sklepčnost ter otvori sejo ob določeni uri. Overovatelja zapisnika imenuje obč. svetnik Šubica in Vidmarja. Obč. svetnik dr. Tavčar in dr. Kušar sta pismeno opravičila odsotnost. Zapisnik zadnje seje se prečita in odobri. Obč. svetnik Žužek in Prosenec sta prijavila nujna predloga. Žužkov predlog zahteva napravo drž. brzojavne postaje na južnem kolodvoru ter primernih prostorov za odnorni poštni urad. Prosenčev predlog se bavi z vprašanjem 6. lekarne v Ljubljani. Predlagatelj utemeljuje svoj nujni predlog, da se je mestni magistrat že leta 1887. bavil z vprašanjem o ustanovitvi 6. lekarne v mestu. Leta 1896 je kupil Leustek tedanjo lekarno na Mestnem trgu, a mestni zastop mu je podelil dovoljenje le pod pogojem, da se naseli blizu šentpeterskega predmestja. Naselil se je ob sedanjem novem jubilejnim mostu. Po izreku večšakov pa ima ta lekarna najslabše dohodke, dasi dela v njej sam lastnik le z enim pomočnikom, dočim je v vseh ostalih lekarnah po več magistrov in pomočnikov. Največ je tej lekarni škodovala gradnja novega mostu, ker se je vsled tega oviral skoraj dve leti promet. Pa tudi električna železnica škoduje imenovani lekarni, ker se iz Vodmata, Dev. Mar. v Polju itd. obrača naravnost na Mestni trg. No, sedaj se namerava ustanoviti 6. lekarno v šentpeterskem predmestju, ozir. v Vodmatu ter bi se omenjeno Leustekovo lekarno sploh nekako izoliralo. Poročevalec vsled tega predlaga, (naj se deželni vladi priporoča ustanovitev nove 6. lekarne, todo ali na Marije Terezije cesti ali pa na Rimske cesti. Na prvem mestu bi bila lekarna posebno za Siško in za Gorenjsko, a tudi novo justično poslopje in krog iste nastali novi del mesta bi mnogo prispeval. Na Rimske cesti bi bilo preskrbljeno za prebivalstvo Gline, Viča itd. Podžupan dr. vit. Bleiweis se v splošnem pridružuje poročevalčevemu predlogu, ker je isti pravičen. Pojasni pa, zakaj je magistrat prvotno predlagal Vodmat: ker se je v tem novo priklopljenem delu prebivalstvo najbolj pomnožilo. V ostalem pa podpira Prosenčev predlog. — Obč. svetnik Senekovič predlaga, naj se v tem oziru ne sklepa v meritu danes, temveč naj se odda v presojo in poročanje policijskemu odseku. Ta predlog pa ne obvelja, temveč se oba prvotno stavljena nujna predloga sprejmeta.

Potem poroča obč. svetnik Prosenec o Karol Wagenführerjevi ponudbi za poravnavo glede njegovih večjih terjatev pri gradnji vodnjaka pri mestni elektrarniški centrali.

 Dalje v prilogi.

uradnikov je prišel poslušat, kako se je naučil kozojedski plemič v ječi goslanja. Že se je o tem govorilo po mestu in ljudje so prihajali gor na grad prepričati se; najpoprej, ki so to verjeli, pozneje tudi oni, ki spočetka niso hoteli verjeti. Vsak dan jih je prihajalo več, tako da je pogosto velika množica ljudi stala ter čakala pri zadnjih grajskih vratih, na obeh potih, med katerima se je vlekel navzdol vinograd sv. Vavla.

To pa je bilo že v spomladi, ko je pihljaj mehki poldanski veterček, ko so vršički drevesc poganjali in cveteli, Petič in vse višave okoli so ozelenele, in tudi Jelenji jarek, ki je ves odmeval od žvrgolenja sladkih pesmi. Ali krasnejše, kakor ptičje petje, je bilo, kadar se je oglasil iz okroglega stolpa milodoneči glas gosli.

Vsi so strmeli in se divili, kadar so se v zraku stresli ti mehki in sladki, žalni zvoki iz puste, žalostne ječe.

In ti zvoki so bili čim dalje bolj otožnejši. Hrepenenje in žalost sta odmevali iz njih in zopet so se vrstili ter zveneli v znanih napevih pobožnih pesmi. Pohlevnost, upanje in prošnja žalostnega srca so vreli iz njih. Včasih pa so zopet bili bolj veseli odmevi ljubavnih pesmi in vojnih napevov.

Nakrat je zaglasil Dalibor stari oni napev o kralju Ivanu, o mlademu Klimberku in Plichu iz Žerotina, o strakonickem Bavorju, o vseh tistih čeških plemičih, ki so poginili s svojim kraljem pri Kreščaku, z njimi vred pa tudi praded uječenega goslarja.

Uječeni so poslušali Pražani pri stolpu. In ko so nekoč zapazili, da se iz okenca ječe spušča dol na vrvi hodna, platnena vrečica, so veselo in radi dajali, kar je kdo imel pri sebi, večji in manjši denar. Vsak je vedel, da se je moral plemič hraniti na svoje stroške. Zdaj so vedeli, da mu že huda prede, da ga že revščina muči. Mož plemenitega rodu sam ni smel po mestu beračiti in v ječo ni dobival darov. Ničesar več ni imel svojega kakor gosli.

Toda kadarkoli je pozneje zaglasil, kadarkoli je spustil iz ječe platneno vrečico, vselej so mu jo napolnili tisti, ki so spodaj poslušali; podali so mu blazinico za pod glavo, perilo za posteljo, jedi in včasih tudi steklenico dobre pijače.

Zato je goslar množici, kadar se je zbrala pri stolpu dopoldne in ob sormaku. Sapo zadržavajo se poslušali in ko so se razhajali, je bil med njimi edini glas, da tako, kakor kozojedski plemič,

nihče ne gosla v celi Pragi. Revščina je naučila Dalibora gosti.) Podnevi je goslar ljudem, sebi pogosto še ponoči.

Ko je na kraljevskem gradu vse potihnilo ter otemnelo, ko se je vzpenjal, kakor basenska sivoplava senca k nočnemu obnebu, ko so v belkastem svitu lune obmolnila goščava in drevesa v Jelenjim jarku, so odmevale iz temote okroglega stolpa ljubki milozvoki Daliborovih gosli. Solze so bile v teh zvokih, hrepenenje po svobodi in vzkliki srda. Olajšali so mu sicer srce, ali svobode mu niso dali. Bog je bil visoko, kralj predaleč in gospodi se ujetnik ni smilil. Dolgo časa so pustili kozojedskega plemiča v ječi, končno pa so v zbranem zboru sklenili takole o njem: Ker je Dalibor oropano premoženje sprejel ter se s tem zagrešil zoper pravico in pravo, naj se za to kaznuje s smrtjo!

Tako so mu naznanili in nič jim ni bilo mar, ko se je zagovarjal, naj prevdarijo, kdo je začel, kdo je pravzaprav delal prvi krivico ter s tem razburjal ljudstvo, ter da se je on, Dalibor, potegnil

*) »Nouze naučila Dalibora housti« je odtod postalo češki pregovor, slovenski: »Sila železna kola lomí«.

in postavil le za ljudstvo. Ali to ravno so razlagali sodniki kot krivnjo in pregrešek. In tako je obveljala razsodba; dan in uro obglavljenja pa so zatajili. Tisto noč pred smrtjo se je slišal glas Daliborovih gosli zadnjič. Iz globočine puste ječe se je tresel ter donel v tiho noč, zadnja uteha, poslednja luč v tminah žalosti ter umiraj nad Jelenjim jarkom v mesečnem svitu.

Ko so Pražani drugi dan zopet prišli k novemu stolpu, niso zazrli platnene vrečice na mreži Daliborove ječe. In stolp je bil tih, nem. Ko so vprašali, ali bolega Dalibor ali ga kaj družega tara, naznanil jim je ječar, da se mu že bolje godi, kajti že zjutraj je bil v podgradju obglavljen.

»Ali preden je stopil iz ječe«, je pripovedoval njegov stražar, »je snel raz zid svoje gosli, gledal jih je ter se z njimi poslavljaj. Potem je šel s pogumom na morišče. Tam je pokleknil ter naklonil svojo mlado kodrasto glavo na klado. Končal je moško, verujte mi, kakor pravi kristijan.

Vse oči so se zarosile s solzami, ko je to pripovedoval ječar.

Žalostno so se vračali Pražani ter te ozirali po tihi Daliborki.

Naprava imenovanega vodnjaka je bila proračunjena na 7450 gld. pri 25 m globočine. Wagentführer pa je predložil račun, ki je presegal proračun za 24.000 K, češ, da je naletel na nepričakovane ovire. Mestni magistrat je bil pripravljen mu povrniti za izvanredne stroške 14.800 K. S tem se tožitelj ni zadovoljil, a pozneje je priznal, da se je v svojem računu zmotil za več kot 12.000 K. Sedaj bi bil Wagentführer pripravljen, se pobotati potom izvensodne poravnave za dokaj manjšo svoto. Personalni in pravni odsek pa je izračunil, da dolguje tožnik mestni občini 137 gld. Vsled tega se predlaga, da se tožnikova ponudba za poravnavo odkloni. Sprejeto.

O volitvi ednega člana iz občinskega sveta v upravni odbor „Mestne hranilnice ljubljanske“ na mesto odstopivšega odbornika Žužka poroča obč. svetnik dr. Stare. Predlaga se za to obč. svetnik Prosenc. Sprejeto.

Na predlog istega poročevalca se izvolijo v komisijo za pripravljanje poizvedb za osebo dohodarino kot zaupniki občinskega sveta meščani: gostilničar Josip Maček, vpokojeni okrajni sodnik Ferdinand Stare in obrtnik Ivan Zevnik.

Isti poročevalec poroča o podelitvi dveh ustanov za invalide na Kranjskem. Oglasilo se je 23. prosilcev. Ustanovi sta dobila Anton Jeriha iz Vrhnike in France Demšar, oba nad 70 let stara invalida.

Nadalje še poroča isti poročevalec o prošnji Kušarjevih dedičev iz Jarš za izbris kavicje glede postavljanja tržnih lop ob mestnih sejneh. To obveznost je sprejel Josip Kušar že l. 1837. ter vložil 330 gld. kavicje. Doba kavicje je pretekla že pred 63 leti, a so se dediči šele sedaj zgledali. Priporoča se vrnitev iste. Sprejeto.

Obč. svetnik Lenč poroča o ponudbi vpokojenega davkarja Josipa Perhacca, da želi odkupiti od mestne občine potrebno stavbišče ob južni železnici za Weltachovo vilo. Zidal bi tam vilo. Za svet ponuja 12 K za štirjaški seženj. Finančnemu odseku se zdi ponujena odkupnina mnogo premajhna ter priporoča odklonitev iste. Sprejeto.

Podžupan dr. vit. Bleiweis poroča v imenu policijskega odseka o predlogu mestnega magistrata, da se od 1. januarja 1903 izroči rešilna postaja v „Mestnem domu“ „Ljubljanskemu postavu“. Gasilno društvo se zaveže prevzeti vse posle rešilne postaje, kakor je v vseh večjih mestih, ako se mu prepušajo prostori v „Mestnem domu“, ki jih ima sedaj policijska stražnica in služabništvo, se upelje telefon ter se mu da dosežanja podpora rešilni postaji letnih 580 K. Stražnica se opusti ter se tudi vsi ostali pogoji dovolijo, da bo imelo gasilno društvo vedno 4 ognjegasece v rešilni službi izvežbane.

Isti poročevalec poroča nadalje o prizivu posestnice Amalije Žerjavove proti magistratovemu naročilu, da mora svojega psa ponoči zapirati. Pri tej točki je prišel občinski svet iz svoje uradne resnobe, ker je bil priziv tudi štiliziran za predpustno sejo. Pritožnica živi s svojim psom na Strni poti. Neki trgovec jo je naznanil — pravzaprav njenega psa — da je imel hudoben namen napasti dva otroke, kar pa je bilo preprečeno. Policijski urad je Žerjavki prepovedal, imeti psa na prostem. Ne ve se, ali je pritožnica članica društva za varstvo živali, a kratkoma, za svojega psa se je z vso gorečnostjo zavzela. V rekurzu pravi, da se čuti prikrajšano, ker ni bila zaslišana. Potem govori o nekem podretem koritu in o svoji sosedki Marokutnji, ki ne privoščiti svobode psu. Ta jo je celo obdolžila, da njen pes tuli. Natanko pripoveduje kronologijo preganjanja pasje pare, rekoč: „Moj pes je 6 mesecev star, imam ga 3 mesece. Pes zdaj več ne tuli, temuž pošteno po pasji navadi laja. Pasja svoboda pa je potrebna, ker so ji tatje pokradli črešnje, pa tudi sicer se vedno skrivajo tatje, pijanci in zaljubljeni pari za njen plot. In tu je potreben pes kot čuvaj javnega reda in — moralitete. Ako magistrat ne privoščiti njenemu psu svobode, naj določi sploh pasjo enakopravnost, kajti v Kurji vasi in na Poljanah lajajo, pa tudi tulijo psi cele noči, kar pritožnica dobro sliši. Ko bi psa notri priklenjala, potem bi šele tulil. Policijski odsek stoji na stališču pasje enakopravnosti in svobode ter priporoča, naj se tudi Žerjavkin pes veseli te obče pravice ter se ga naj ne obsodi na verigo. Sprejeto.

Tudi o ugovoru tesarskega mojstra Ivana Zakotnika a kateremu se je na predlog uprave električne železnice prepovedalo, da bi po dnevu vozil svoj stavben les po Karlovski cesti v Tesarske ulice, poroča isti poročevalec. Pritožniku se je namreč naročilo, da mora nad 6 m dolgi stavbni les voziti le zgodaj v jutro ali pozno zvečer, ker se mora sicer električna železnica vstavljati, da se tako obloženimi vozovi vpogneje s tira v Tesarske ulice. Pritožnik pa navaja, da mu stavbni les vozijo le kmetje, ki ne bodo prišli na vse zgodaj ali pa po 10. uri zvečer. Tudi svojih delavcev ne more siliti, da bi izlagali ponoči. Njegove ugovore uvažuje tudi policijski odsek ter predlaga, da se njegovemu rekurzu ugodi, pač pa se naroči voznikom, da se oziirajo na promet električne železnice. Obč. svetnik Žužek pripoveduje, da je veliko bolj potrebno, prepovedati baronu Codelliju, da ne straši s svojim avtomobilom po mestu. Poročevalec pripoveduje, da si je imenovani baron kupil „staro škatlo“ avtomobil, ki je podoben baraki, in s tem plaši

otroke, konje in električno železnico. Vozi v močnem diru, a vsak čas mu odreče poslušnost, in tako se je zgodilo nedavno, da je tej baraki na električnem tiru zmanjkalo sape, električni voz se je moral vstaviti ter so morali ljudje Codellijeve „barako“ poriniti s tira. Obč. svetnik Lenč je istega mnenja. Na obrtnika se gleda, na barona pa ne. Obč. svetnik Šubic pravi, da ni to stvar občinskega sveta. To bi bilo nazadnjaško naziranje. V Ameriki je sploh promet avtomobilov običajen. Kaj takega se ne more prepovedovati. Tudi vitez Bleiweis je istega mnenja, zato se Žužkov predlog odkloni.

V imenu klavničnega odseka poroča podžupan vitez Bleiweis o proračunu mestne klavnice za leto 1903. Prvotno zahtevana razširitev hlevov za prečišče se opusti, ker so vsled slabega prometa s prašiči dosedanja prostori zadostni. Pač pa se zahteva za popravo istih hlevov 3201 K. Nadalje se naj dovoli za napravo železnih mes. miz mestni dose-danjih lesenih 500 K. Proračun klavničnega ravnateljstva izkazuje dohodkov 45.326 K, izdatkov pa 29.586 K, tedaj prebitka 15.739 K. Pri tej priliki pa omenja poročevalec, da bo treba resno misliti na aprorizacijo mesta, ker je svinjetina in slanina zaradi zaprtja Hrvaške in Ogrske res neznosna. Predlaga, da se naprosi poslanec ljubljanskega mesta, da deluje nato, da se izvoz svinj iz Ogrske dovoli pod pogojem, da se iste s kolodvorova prepelejo naravnost v klavnico. Župan naznani, da je magistrat že prosil pri vladi, da se dovoli uvoz svinj iz okuženih krajev, ki se prepelejo z južnega kolodvorova v zaprtih vozovih v klavnico. Nadalje zahteva poročevalec asanacijo v Šolskem drevoredu. Tam imajo mesarji svoje prostore, in ker so nekateri daleč iz mesta doma, pustijo svoje priprave kar na mestu od dne do dne. Tukaj je potem zbirališče mačk, podgan in ptic. Predlaga, naj se na vrtu pisateljskega društva napravi pokrita lopa, kjer bodo mesarji ohranjali svoje priprave. Župan pojasni, da to ni skrb magistrata, temuč mesarjev samih. Ostali predlogi poročevalca se sprejmejo, oziroma odobrijo. Zaradi poznega časa se ostale točke dnevnega reda ne rešijo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 3. decembra.

— **Osebnosti.** Okrajni komisar v Ljubljani, g. Žiga baron Gussich, je poklican na službovanje v trgovinsko ministrstvo. — Deželnovaladni koncipist, g. Karol baron Schlosser, je prideljen okr. glavarstvu v službovanje. — Finančni koncipist v Ljubljani, g. dr. Erih Mühl-eisen je imenovan davčnim inspektorjem, finančni konceptni praktikant, g. Aleksan-der Guzelj, pa finančnim koncipistom.

— **Zaušnice pred altarjem.** Iz Breznice se nam piše: Fajmo-šter Tomaž Potočnik, tisti, ki ima mlado kuharico, ki ljudi na smrtni postelji trpinči in ki šolske otroke po-bija, je v nedeljo zopet pokazal, da ima vse tiste talente, katere mora imeti tudi rabelj. — Napredoval je v pobijanju in sicer se je lotil odraslih mladeničev, ki imajo že brke pod nosom ter je dva mladeniča — odrasla fanta —, ker ga nista ubogala, da bi šla pred oltar med otroke — oklofuta! Oklofuta jih je med službo božjo! Ta strastni du-hovni oče dobro ve, da si prizadeži ne upajo uložiti tožbe, ker se boje njegove maščevalnosti! Ko je, kakor smo svoje-časno poročali, pobijal šolske otroke, in ga starši dotičnih otrok niso upali tožiti je dobil le rahel pismen ukor! Po ti stem ukoru pa je še enega šolskega otroka do krvi ranil! Zopet se mu je pri-zaneslo! Sedaj si istotako oklofutana mla-deniča, oziroma starši ne upajo tožiti, ker se boje maščevalnosti strastnega popa! Mi jih seveda n i k a k o r n e b o d e m o n a-govarjali, da naj tožijo, da se ne bode govorilo, češ, liberalci dajejo mladini po-tuho! Tudi na škofa se ne bodedo obra-čali. Prepričani smo, da nam Bonaventura — ne boče pomagal, kajti: „Valhun ravna po svoji slepi glavi, po božji volji ne!“ O tem smo, kakor rečeno, popolnoma pre-pričani! Pač pa apelujemo na justično ob-last, naj bi blagovolila premisliti, ali je to m o t e n j e v e r e a l i n e, a k o s e o d r a s t l e l j u d i, i z v r š u j o č e s v o j o v e r s k o d o l ž n o s t, m e d s l u ž b o b o ž j o v c e r k v i p o p o l n o m a n e o p r a v i č e n o — o k l o-futa?! Vsekakor bi bilo dobro, da bi se fajmojšter Tomaž Potočnik, ki ima ra-beljske talente, za nekoliko časa ločil od mlade kuharice in vtaknil v luknjo!!

— **Konec se bliža.** »Kmetij-sko društvo« v Cerkljah, to dete ka-toliško-narodne organizacije, umira. Dne 21. decembra bo imelo izredni občni zbor, na katerem se sklene razpust. List za listom pada...

— Prestop v pravoslavje.

Uzrok, da hočejo Rojanci prestopiti v pr-avoslavje, je rojanski župnik Jurizza. Ne njegova malovredna oseba, pač pa njegovo izganjanje slovenskega jezika iz cerkve. So-botni „Slovenec“ pravi, da je bil Jurizza imenovan župnikom na prezentacijo trža-škega magistrata in da je ordinarijat potrdil Jurizzo, dasi so za to faro prosili zaslužni vrednejši in starejši duhovniki. To je istina. Dalje pravi „Slovenec“, da je ordinarijat potrdil Jurizzo, ker se je bal laškega židov-stva in njegovega časopisja. To je pa ne-resnica. Ordinarijat je potrdil Jurizzo ne iz strahu pred laškim židovstvom in njega časopisjem, nego ker je videl v Jurizzi moža, ki bo storil tudi v Rojanu to, kar se je z vednostjo in s privoljenjem zgo-dilo v drugih tržaških cerkvah. Iz cerkve sv. Antona starega in iz stolne cerkve je ordinarijat odpravil slovenske pridige in potrdil je Jurizzo, vedoč, da prežene slo-venski jezik tudi iz rojanske cerkve. „E-di-notni“ poroča, da so bili Rojančani nič manj kot 46 krat v deputaciji na ordinarijatu, da jim pomore proti Jurizzi, a opravili niso ničesar. In ni čuda! Jurizzo je ščitil in podpiral z vso svojo veliko ve-ljavo nihče drugi kakor kardinal Missia. Ker od cerkvene oblasti ni pomoči, ker z unijastvom ni šlo, je ostala Rojan-čanom odprta samo še jedna pot: prestop v pravoslavje.

— Repertoire slovenskega gledališča.

Jutri, v četrtek se ponavlja sinoči vsestransko izvrstno uspeša Mascagni-jeva opera „Cavalleria rusticana“. Pred tem pa se igra zopet noviteta in sicer H. Thomova komedija „Medalja“. H. Thoma je med najodličnejšimi pisatelji in pesniki nemške moderne. Njegove črtice, sa-tire in pesmi, katere priobčuje zlasti v mo-nakovskem listu „Simplicissimus“ pod svojim imenom ali pa pod pseudonimom Peter Schlemihl, se prištevajo k najduhovi-tejšim moderne nemške literature. Njegove pesmi iz „Simplicissima“ so izšle pred krat-kim v zbirki z naslovom „Grobheiten“. Odbor „Dram. društva“ je priskrbel našim razmeram prav izvrstno prilagojen prevod komedije „Medalje“, ki biča streberstvo, kle-čeplazništvo ter sebično prijaznost višjega uradništva. Te lastnosti so pač mednarodne ter jih je najti pri uradništvu vsake države. Vzlic temu pa je cenzura lokalizovanje Tho-move komedije „Medalja“ prepovedala in se mora zato igrati natančno po originalu, če-gar dejanje se vrši na Bavarskem. „Medalja“ ima vseskozi izborne tipe kmetskih honora-ciorjev, kmetskega poslanca, uradnega sluga ter tipe zgoraj označenih uradnikov. Glavne uloge so v rokah g. Boleške (sluga), g. Verovška (poslanec), g. Dragutinoviča (urad. predstojnik), gospe Danilove (žena sluga) in g. Liera (učitelja). Režijo ima g. Lier.

— **Slovensko gledališče.** Sinoči sta se vprizorili v slovenskem gledališču dve predstavi. »Jeftejeva hči«, na lepaku označena kot enodejanka po sebi, je du-hovita veseliga, o kateri se nadejamo, da postane v hipu tragična. Spisal jo je duhoviti italijanski državnik in pesnik Cavalotti. Druga točka je bila znana Ma-scaganijeva opera »Cavalleria rusticana«. Če se ženski bojujeta za lehkovičca, za nekakega Don Juana — obedve s pri-bližno enakimi silami, tako da se ti zdi izid bitke negotov, negotovo, kateremu tekmeču pripade zmaga, tako je to po sebi jako zanimiva zadača. Kako zani-mivo rešil jo je Cavalotti! Don Juana naše igre, grofa Mario Albertija (gospod Hašler) ujela je v svoje mreže, ali pa na-robe, on isto, baronesa Arsenija di Vill-alba (gdč. Ruckova) navajena in skušena v ljubimskih odnošajih, a tudi razvajena, tako, da ne čuti, da prelamlja dolžnosti na dve strani. V pričo zakona je njena ljubezen do Albertija pregrešna; vzpričo prijateljske zveze s sedanjo ženo Alberti-jevo Beatrice (gdč. Kreissova) njen smot-er nadaljevati ljubavno razmerje z nje-nim prejšnjim ljubimcem pred očmi svoje prijateljice, navidezno naivne Beatrice, pa pomeni ostudno nezvestobo. Dopada se ji očitno vznemirjač, da celo opa-sen položaj, v katerega se je vsedla baro-nesa prostovoljno. To, ne baš veliko, a glede potrebne mimike, vzlasti v raz-stanku s prijateljico Beatrico, v katerem je ob prisotnosti omahljivega Don Juana, njenega soproga Albertija, razkrinkala ba-ronesino intrigantno vpeljanjo spletkarstvo,

razvila in dognala je gospodična Ruckova izbornu, pritajivši zvito jezo zoper nje-nega ljubimca in njeno, sedaj očitno srečno prijateljico Beatrico. Beatrice je solnčen, čist, navidezno mehak značaj, a polen ženske čistosti in jeklene kreposti, kedar gre zato, da si pritrdi ljubljene-ga, a nekoliko omahljivega moža. Šest me-secev živi v zakonu z Don Juanom Al-bertijem, kakor neomadeževana cvetlica; niti poljubka ni mogel doseči soprog v tej dolgi dobi zakonskega življenja. Rafi-nirano obletava in kroži gdč. Kreissova kot njegova soproga svojega moža, o ka-terem je preverjena, da je sedaj še ne ljubi, ker hoče navzlic zakonu nadaljevati zvezo z baroneso. Beatrice ljubi soproga Albertija, toda ne vda se mu, hotoč ga ukrotiti z otroško ljubeznivostjo z ene strani, s popustljivostjo in hladnim ve-denjem z druge strani, tako daleč, da bo sam odkritosrčno začel hrepeneti po njej, odkril ji svojo ljubezen, odpovedal se po-polnoma spominom na baroneso. Živo se je spreminjala gdč. Kreissova v igri, kakor v glasu, kakor se menjavajo solnčni žarki na ljubju v prijaznem pomladnem dnevu. Podoba njena pa je bila v resnici, kakor potopljena v žarnem blešku. To velja do dramatičnega razstanka s sovražno ba-roneso, kedar nakrat razkrije svojo, doslej prikrito eneržijo. Itak že zaljubljeni soprog priznati mora na kolenih, da se je otre-sel baronesinega jarma, da ljubi odslej pre-kanjeno ženo. Nepričakovano je zmogla gdč. Kreissova tudi prevrat v igri in temu sledeč naravnost dramatiški razvitek igre. Radi jo vidimo še večkrat v tej bo-gato opremljeni vlogi. Zadovoljila sta g. Hašler in g. Dobrovolny, slednji v epizodni vlogi satiričnega zdravnika dr. Sarchija, kateri je vpeljan v igri zgolj radi tega, da na nekoliko mefistofeličen način razkrije poslušalcem smešno obupen po-ložaj Don Juana Albertija. Slednji pač sam sluti, da je nedolžno soprogino kretanje le navidezno. Mesto dolgočasnega mono-loga, postavil je Cavalotti živahen razgo-vor, toda slednji mora se razviti dejansko živahno; včeraj se nam je zdel, odkrito-srčno povedano, nekoliko dolgočasen. Ne glede na ta zboljšljivi nedostatek, dozdeva se nam Cavalottijeva igra najboljši pro-izvod naše Talije v tej sezoni. Izvzemši nekaj članov moškega in ženskega zbora, nastopivšega v »Cavalleriji rusticani«, bili so vsi včerajšnji solistični predstavljalci novi; vladalo je tem večje zanimanje, kako bo vzpela ta priljubljena nam opera. Za popolen vspeh poskrbela sta g. Vlček-Turiddu in ga. Hanuš-Svobodova kot Santuzza. Dasi slednja ni bila včeraj s svojim glasom v brezgrajno povoljnem položaju, čemur se pa ni čuditi spričo trajnega neugodnega vremena, prikriti je umela to indispozicijo tako, da se je vi-dela njena Santuzza v visokodramatiškem razgovoru s soprogom pred cerkvijo igriško in psihološko breznapačno naslikana. Ju-naški je zasuknil svojo vlogo g. Vlček baš v tem prizoru, pel izrazilo, ne da bi bil pretiraval, tako, da je občinstvo pokli-calo oba pevca štirikrat na oder. Na do-brem ima včeraj g. Vlček še krasno li-riško navdihnjeno arijo z materjo Lucijo, od katere se poslavlja, da pohiti na dvo-boj z užaljenim Lolinim soprogom Alfijem. Dobrega Alfija je postavil na oder barito-nist g. Král, čegar pevanje v tej nedolgi vlogi se kaže slične vrednosti z vlogo gdč. Glivarečeve, Turiddujeve matere Lu-cije. V vseh ozirih srečno izvela je kratko, dasi važno vlogo gdč. Procházkova, katera je bila krasna Lola. Vrlo obnesel se je tudi mešani zbor in orkester, prvi vzlasti v neizrekljivo lepo završeni veli-konočni molitvi pred cerkvijo. Dr. B.

— **Družba sv. Cirila in Me-toda** je imela svojo 141. vodstveno sejo dne 27. novembra t. l. v družbinih pro-storih »Narodnega doma«. Navzočni: Tomo Zupan (prvomestnik); Martin Petelin (blagajnik); dr. Ivan Svetina, Ivan Šubic, Dragotin Žagar in Anton Žlogar (tajnik); izmed nadzornštva je bil prisoten Ivan Vrhovnik. — Svojo odsotnost sta opravi-čila odbornik Ivan Murnik in podpredsed-nik Luka Svetec. — V smislu § 18. druž-binih pravil je prvomestnik Tomo Zupan k seji kot svetovalec pozval prvomestnice ljubljanskih treh ženskih podružnic, gospe: Vero dr. Šlajmerjevo, Franjo dr. Tavčar-jevo in Ivano Zupančičevo. Otvoril je ob 3. uri popoldne zborovanje s prisrčnim

pozdravom navzočnim, posebno še zahvaljujoč imenovane domorodkinje, ker so se dobrotno odzvale vabilu. — Razpravljalo se je: kakim načinom naj se reši družba iz neugodnega gmotnega stanja. Glasom blagajnikovega poročila ima družba danes le 1195 K 14 h porabnega premoženja. Vsak mesec pa potrebuje družba v po kritje svojih rednih stroškov 2634 K 33 h. Od 1. januarja do 27. novembra t. l. je bilo 29.493 K 51 h dohodkov; torej je danes 1523 K 78 h primanjkljaja. Ko se sprejmo razni nasveti, ki merijo na saniranje družbinega finančnega stanja in se rešijo došle vloge, zaključijo prvomestnik sejo ob 6. uri zvečer.

— **Večer Konopnicke.** Kakor smo že opetovano poročali, priredi „Splošno slovensko žensko društvo“ 7. t. m. „Večer Konopnicke“. Konopnica je pesnikinja naroda, ono govori v imenu vsega poljskega naroda, ona vliva v verze to, kar bi povedal delavec, kmet, ako bi mogel izraziti svoja čustva, zato hoče prirediti tudi žensko društvo ljudski pesnikinji ljudsko slavnost. Glaven smoter te slavnosti je, da se seznanijo slavni občinstvo z nekaterimi deli velike poljske pesnikinje ter z nekaterimi najboljimi, najizbranejšimi skladbami prvih poljskih komponistov. Slovenci vseh slojev naj spoznajo vsaj nekoliko ta izredni poljski ženski genij, in ako se posreči „Splošnemu sloven. žen. društvu“ zbrati čim največ občinstva na „Večeru Konopnicke“ okrog sebe, tedaj bo zadovoljno in smatralo svojo nalogo kot rešeno. Zadovoljna bi pa bila tudi odlična pesnikinja sama, ki ne dela nikdar in nikjer nikake stanovske razlike. Da bo slavnost povsem neprisiljena in da se je udeležiti lahko tudi oni, ki hočejo umetnost predvsem komodno uživati, se bode vršila slavnost ob pogrnjenih mizah. Društvo pa opozarja že danes s. l. občinstvo, da je začetek točno ob pol osmih in da med izvajanjem posameznih točk vstop v dvorano ne bo dovoljen. Dobrodošel je pa vsakdo, kdor se zanima za umetnost in literaturo.

— **Društvo za varstvo živalij.** Ker se od več strani povprašuje, komu naj se pristop k društvu za varstvo živalij javi, obveščajo se oni, kateri imajo namen k društvu, bodisi kot redni člani z letnim doneskom 4 K, bodisi kot ustanovniki z doneskom 50 K pristopiti, da naj se pristop javi na »Kranjsko društvo za varstvo živalij v Ljubljani« ali pa tedanjemu društvenemu predsedniku gosp. Rudolfu grofu Margheriju, c. kr. vladnemu svetniku, kakor tudi lahko društvenemu tajniku gospodu Alojziju Paulinu, živinozdravniku v Ljubljani; vendar se pa tudi drugim odbornikom društva lahko pristop javi. Pristopivšim članom se dopušlje hranilnična položnica, da zamorejo prispevek pri c. kr. poštne uradu vplačati, na kar se dotičnim dopušlje izvod društvenih pravil in pa izkaznica.

— **Dolenjske Toplice.** Dosedanji najemnik kneza Auersperga toplice, gosp. Adolf Tambornino, ki se je z veliko vnemo zavzel za razvoj tega kopališča ter si s svojo in svoje gospe soproge koncilijantnostjo in prijaznostjo pridobil splošne simpatije občinstva, je opustil najem teh toplic in se preseli v Opatijo, kjer prevzame penzyo »Exquisite« v »Villa Mascagni«.

— **Izpred porotnega sodišča.** Zaradi hudodelstva uboja je bil tožen 18 let stari Janez Kimovc, posestnikov sin iz Cerklj, kateri je bil zaradi hudodelstva težke telesne poškodbe, prestopkov telesne varnosti in tatvine že večkrat kaznovan. Dne 4. oktobra t. l. na večer je šel v družbi dveh tovarišev proti Češnjenu, vsi trije so bili oboroženi za kaki slučajni napad. V Češčenju stopi Kimovc k neki šupi, tovariša se pa vstavi pri Kapošovi hiši, vendar jo kmalo kreneta nazaj proti Cerkljam memo šupe, kjer je Kimovc stal. Ta misleč, da so fantje tuje vasi, vdari s tolkalom ter zadene svojega najboljšega prijatelja Antona Štera s tako silo na glavo, da je ta že dne 6. oktobra t. l. umrl. Obsojen je bil na 4 leta težke ječe, poostrene z enim postom vsakih 14 dni. — Zaradi hudodelstva ropa, prestopka tatvine in prestopka zoper telesno varnost je bil obtožen Janez Sameja, sploh Samejškov, 17 let stari delavec iz Vrbe pri Prevojah. Dne 18. okt. t. l. je pil v družbi Pavla Levca v Švarceljnovi gostilni v Prevojah, na večer ga je pa speljal na neki samotni kraj za »Krtinskim logom«; tam pa je obdolženec

Levcu spodbil noge tako, da je ta padel, na to ga tolkel po glavi, ga suval z obutimi črevlji v život in mu pretel, da bode krknil, če mu ne da denarja, z jedno roko je tiščal svojo žrtev za vrat, z drugo je pa stikal — po žepih, v katerih je našel le 3 krone gotovine, potem ga je še sunil v potok Rodomlja, na kar je izginil v hosto. Komaj da je Pavel Levce iz vode zlezal, priskočil je zopet Sameja k njemu, ga zgrabil od zadaj za vrat in zopet ob tla vrgel; šele ko mu je Levce zagrozil, da ga bode z nožem, ga je pustil in odšel. Dne 11. oktobra t. l. vzel je pa tudi Janezu Osolinu jedno štampiljo, Francetu Osolinu pa zlat prstan. V Prevojah pa dne 16. oktobra t. l. iz gole hudobije Janeza Kovačiča metal ob tla. Porotniki so glavno vprašanje glede ropa zanikali, pač pa so ga krivim spoznali hudodelstva težke telesne poškodbe in prestopkov zoper telesno varnost in tatvino. Obsojen je bil na 18 mesecev težke, z enim postom vsakih 14 dni poostrene ječe.

— **Na električni železnici** bi se bila včeraj zvečer na progi po Starem trgu skoraj pripetila nesreča. Premogarski hlapec Anton Glavan je stal z vozom tik hodnika nasproti električne železnice, ko pripelje nasproti električni voz. Konj se je električnega voza ustrašil in je skočil pred njega na tir, ne da bi ga mogel hlapec, ki je bil na vozu, obdržati. Voznik električnega voza je takoj ustavil in tako preprečil nesrečo.

— **Ponesrečen postrešček.** Včeraj zvečer je na dolenski mitnici postrešček Josip Kveder pripel svoj ročni voziček na Auerjev tovorni voz. Konji so v tem hipu potegnili voz naprej in oje ročnega vozička je pritisnilo postreščka Kvedra za srednji prst desne roke tako, da mu ga je zmečkalo.

— **Tatvina.** Delavcu E. Kolosse je bilo med vožnjo iz Trbiža ukradenih 60 kron denarja. Sumljivi so bili tatvine hrvaški delavci, ki so se peljali z njim. V Ljubljani so delavce ustavili in preiskali, pa niso ničesar našli.

— **Hrvatski delavci.** Danes se je pripeljalo 180 hrvatskih delavcev iz Hrušice na Gorenjskem v Ljubljano. Od tukaj se odpeljejo domov.

— **Vojaška patrolja** je danes ponoči na Dunajski cesti aretirala nekega civilista, češ, da jo je psoval.

— **V Ameriko** se je danes ponoči odpeljalo z južnega kolodvora 67 oseb.

— **Izgnubljene in najdene reči.** Na poti od Bleiweisove ceste do Grajzarjeve hiše na Dunajski cesti je izgubil trgovski pomočnik G. H. rujava torbico. — Zasebni uradnik I. H. je izgubil na poti od gledališča do Starega trga bankovec za 10 K. — Sodni sluga Ivan Rakovec na Poljanski cesti št. 8, je našel na Reslovi cesti srebrno žensko uro. — Na Poljanski cesti je bil najden zlat prstan.

* **Najnovejše novice.** Pravda zaradi Liguorijeve moralne teologije. Urednik »Salzkammergutzeitung«, Karl Lanz, je pisal članek zoper Rob. Grassmanna, ki je izdal znano Liguorijevo moralno. Porotniki v Welsu so obsodili Lanza v dvomesečni zapor. — Na odruse je zastrupila v Aradu gledališčna igralka Hajnal. — Potopil se je belgijski parnik »Leopold« v Severnem morju. Utonilo je tudi 28 mož. — 3 milijone dolarjev je podaril ameriški bogataš Armour za ustanovitev zavoda za brezkrvne operacije iz hvaležnosti, da mu je prof. Lorenz ozdravil hčer. — Cesar Viljem II. in Krupp. Venec, ki ga je poslal nemški cesar na krsto pokojnega Kruppa, je nosil napis: »Svojemu najboljšemu prijatelju« Viljem. — Stavbenik doktor juris. Stavbni mojster v Budimpešti, arhitekt A. Erös, je bil te dni promoviran doktorjem prava — 1.650.000 kron primanjkljaja izkazuje češka delavska zavarovalnica zoper nezgode. — Ne češki tehnik si vzprijeli dijak demonstracije zoper profesorja Vavro. — Velike povodnji so zopet v Siciliji. Utonila sta dva moža in trije otroci. — 110 letni starček, Gašpar Gerstl, je umrl v Dunajskem Novem mestu. Najbrže je bil to najstarejši človek v Avstriji. — Veliki ruski knez Nikolaj je prišel na Ogrsko na lov k grofu Pallaviciniju. — Poslanec Schönerer je precej nevarno obolel.

* **Proces Schalk-Wolf.** Včeraj je bil zaslisan za pričo posl. Berger, ki je na široko pripovedoval o nastanku vse-nemške zveze in o Wolfovem vedenju v isti. Ko je Wolf zaklical priči, da pod prisego krivo priča, je nastal hud vihar.

Berger: »Tega si ne pustim reči od človeka, ki spada v jelo!« S težavo je napravil predsednik mir. Pozneje je prišlo še enkrat do burnih prizorov, ko je priča posl. Stein ostro kritikoval Wolfovo politično vedenje. Povedal je, da je dobil Wolf za njegovo volitev iz Hamburga 1000 mark, a je njemu dal le 50 mark, ostale si je obdržal. Tudi srebrni bokali, ki so prišli kot darila listu »Ostd. Rundschau«, so v Wolfovem stanovanju ter se je bati, da jih prodra.

* **Milijonska defraudacija v Pragi.** Prav od srca se nam smilijo reveži, bodi si člani ali vlagatelji svetovaelavske posojilnice, »Slovenec« domneva v svoji izpričanl modrosti, da si pri tem svetovnem škandalu manemo samega veselja roke. Ravno svobodomiselní češki listi se najbolj za to zavzemajo, da ne trpé zadeti sloji zgube, zraven pa sevé morajo opozarjati na občo nezmožnost in nezanesljivost klerikalcev, da bi oni vodili gospodarske in denarne zadeve ljudstva — Zdaj se je našla korespondenca »devica« Mádlóve, ter se spoznalo, da cela vrsta čeških duhovnikov se je klanjala milostivi Drozdici ter ji razodevala svoja nežna čustva. — Kuratorji je naprosil tudi vlado za denarno pomoč, a ta je odklonila vsako pripomoč, češ, s tem bi se dajala le potuha k drugim defraudacijam. Kohoutovega harmonija, ki mu ga je daroval Hercík k Jezuščku, noče nikdo kupiti. — »Narodní Listy« so v ponedeljek trdili, da je tudi rezervni sklad (500.000 K) vkraden.

* **Kako se delajo klobase v berlinskih tovarnah?** Na shodu klobasarskih pomočnikov so ti izpovedali, da se njih mojstri še vedno ne ravna po odredbi zveznega sveta, temuč prej kot slej devajo v klobase razne primise kakor krompirjevo moko, razna barvila itd. Kako se delajo salami in cervelat-klobase, pove dejstvo, da si je neki tujezemski tovarničar postavno zavaroval svojo iznajdbo, kako se z neko živalsko snovjo zviša teža klobasam najmanj za 15%. In ta svoj patent je ponudil v odkup tudi berlinskim klobasarjem.

* **Drage smodke.** Iz knjige Maksa Falka, chef urednika »Pest. Lloyd«, ki jo je imenoval »Značilne črte«, čitamo sledečo dogodbo o avstrijskem feldcajgmajstru baronu Ringelsheimu. Ta je imel slugo, ki je kradel generalu smodke. Konec meseca je poklical general slugo ter je z njim napravil račun. »Tvoj račun je v redu«, je dejal, »izdal si iz svojega za mene 9 glid. 10 kr. Tvoja mesečna plača znaša 20 glid., torej skup 29 glid. 10 kr. Od tega odračunim 25 smodk po 40 kr., je 10 glid. — tukaj torej imaš 19 glid. 10 kr.« — »Ali, ekselencia«, je ugovarjal generalov sluga. — »No, kaj hočeš? Ali se ti zdijo moje smodke drage? Da, da, ljubi moj, jaz pušim smodke le po 40 kr., če hočeš cenejše, moraš si jih kupiti v trafiki.«

* **Razstava modernega vezenja.** Na sv. Petri cesti št. 4. se bo vršila od 3. t. m. razstava modernega vezenja, ki jo bo priredila jako znana delniška trvdka Singer & Cie. Razstava obstoji iz zbirke vezilnih del vseh vezilnih tehnik, od najprostejše vrste do najbolj umetniške in krasno izvršene slikarije s šivanko. Vsi razstavljeni predmeti se umetniški izdelki svoje vrste in nadkriljujejo v svoji izpeljavi najboljše ročno delo in vzbujajo tem večje občudovanje, ker se dajo izvršiti na Central-Bobin-original-Singerjevem šivalnem stroju, ki ga je pred kratkimi leti uvedla trvdka v promet in ta stroj se rabi zdaj povsod kot rodbinski šivalni stroj za vsa možna domača šivalna dela. Za omenjeno razstavo se je kazalo živahno zanimanje med občinstvom v vseh mestih, kjer se je doslej že vršila, za to opozarjamo na isto vse cenjene bralke, pa tudi one, ki umevajo lepo umetnost. Razstava ostane odprta do 22. t. m. in sicer vsak dan od 7. jutraj do 7. zvečer in stop je vsakomur dovoljen. V listu »Tiroler Grenzboten«, ki izhaja v Inostrost, je bila sledeča notica: »Nj. c. kr. Visost, gospod najvojvoda Evgen je obiskal danes razstavo umetnega vezenja, ki jo je priredila trvdka Singer & Cie. v Maksimiljanovi dvorani in se je izrazil jako pohvalno in zadovoljno o razstavljenih predmetih, izvršenih na Singerjevih šivalnih strojih. Ena učiteljica trvdka za vezenje je napravila monogram s podpisnimi črkami in krono gospoda nadvojvode, kar je nadvojvoda jako blagohotno priznal kot umetnost in milostivo sprejel.«

Društva.

— **Poštni in brzojavni uslužbenci** v Ljubljani prirede v petek dne 5. grudnia t. l. Miklavžev večer v gostilni pri »Novem svetu« na Marija Tereziji cesti, kamor se p. n. družine vljudno vabijo. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstop prost.

— **Akademsko društvo »Slovenija«** na Dunaju priredi dne 5. decembra t. l. svoj III. redni občni zbor, Začetek ob 2 popoldne. Lokal: Društveni prostor.

— **Narodna čitalnica v Novem mestu** ima svoj redni občni zbor dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer v društveni hiši z nastopnim sporedom: 1.) Ogovor pred-

sednika. 2.) Poročilo tajnika. 3.) Poročilo knjižničarja. 4.) Poročila blagajnika in računskih pregledovalcev. 5.) Volitev novega odbora. 6.) Razni nasveti.

Književnost.

— **„Ljubljanski zvon“** ima v svoji decemberski številki sledečo vsebino: 1. A. Aškerc: Kinžal. Gruzinska romanca. 2. Josip Kostanjevec: Noč. Povest (Konec.) 3. A. Gradnik: Šumik, šumijo gozdovi... Pesem. 4. Andra Gavrilovič: Novija pripovetka u Srba. (Konec.) 5. J. Hacin: Oj, vdahni življenje ginočemu stebli... Pesem. 6. Oton Zupančič: Iz beležnice Pavla Kuzme. Črtica. 7. Dr. Ivan Žmave: Kmečka in mestna kultura. 8. J. Hacin: Tam zunaj je sneg... Pesem. 9. Zofka Kvedrova: Iz mirnega kraja. Črtica. 10. Niko Zupančič: Jugoslovanska romantika. 11. J. Hacin: Bajka o smrti. Pesem. 12. Petér Žmitek: I. E. Rjepin. 13. J. Hacin: Šfinks. Pesem. 14. A. Gradnik: Na grobovih. Pesem. 15. Fr. Dolinčan: Olga. Črtica. 16. Književne novosti. A. Aškerc: Prešernove poezije. — Dr. Fr. Zbanič: Venec slovenskih povesti. — A. F. S. Finžgar: Divji lovec. — Dr. Fr. Ilešič: Jugoslovanska akademija znanosti i umjetnosti. — R. Perušek: Matica Hrvatska. — A. A. Pjesme Avda Hasanbegova Karabegovića. — Dr. Vladimir Foerster: Jan Rokytka: »Videl jsem duši ženy...« — Dr. Fr. Ilešič: M. Zdzichowski: Odrojenje Chorwacy w wieku XIX. — Vekoslav Kukovec: Narodno gospodarstvo. 17. Glasba. Dr. Vl. Foerster: »Novi akordi« — Jos. Procházka: »Maričon.« 18. Slovensko gledališče. Onjčgin: A. Drama. — B. Opera. 19. Upodabljaajoča umetnost. Ganglov »Valva-zor«. — Arhimedes: Arhitektura. 20. Medrevijami. Dr. Fran Ilešič: »Popotnik«. — Skobelev: »Behar«. 21. Splošni pregled. Jugurtha: Latinsko slovenski slovar. — Javna predavanja v Ljubljani. — Nemška deška meščanska šola v Krškem. — Popravki. — Zahvala.

Telefonska in brzojavna poročila.

Kranj 3. decembra. V Šenčurju zmagala je pri občinskih volitvah liberalna stranka v vseh treh razredih. Župnih poražen. Vzrok Brejčev shod.

Dunaj 3. decembra. V današnji seji poslanske zbornice je ministrski predsednik Körber najprej odgovoril na interpelacijo dr. Dvořáka glede afäre Schlechta pl. Vssehrd. Predlog, naj se o Körberjevem odgovoru otvori debata, je bil odklonjen. Zbornica nadaljuje sedaj razpravo o predlogu zastran krošnjarstva.

Dunaj 3. decembra. Zahteve nemških strank iz Češke glede uredbe jezikovnega vprašanja na Češkem, se tudi danes niso objavile. Nastala so menda nasprotja. Jutri začno poslanci znova dotična posvetovanja.

Dunaj 3. decembra. Češki klub in klub čeških veleposestnikov sta kondolirala vdovi umrlega grofa Belcredija. Pokojnikov sin dr. Ludovik grof Belcredi, je bil v soboto izvoljen državnim poslancom in bi bil moral danes storiti obljubo.

Dunaj 3. decembra. V Gmundenu je umrl bivši ministrski predsednik in bivši predsednik upravnega sodišča, član gospodske zbornice grof Rikard Belcredi. Pokojnik je bil rojen leta 1823. v Ingrovicah. L. 1864. je postal namestnik na Češkem, l. 1865. ministrski predsednik, v kateri lastnosti je poskusil uveljaviti načela federalizma, a je v boju proti Nemcem podlegel. L. 1867. je moral odstopiti in se do l. 1881. ni udeleževal javnega življenja. Predsednik upravnega sodišča je bil od l. 1881. do l. 1895.

Atene 3. decembra. Kralj je ponudil Delyannisu naj sestavi novo ministrstvo.

Berolin 3. decembra. Socialni demokratje so razvili kolosalno agitacijo zoper poskus parlamentove večine, s silo rešiti carinski tarif. Danes bo tu 27 javnih shodov. Na vseh se bo razpravljalo o temi »Revolucija v državnem zboru«. Razni listi se močno zavzemajo za kompromis. Ker predsednik grof Ballestrem ne soglaš z večino, pojde za več tednov na dopust.

Narodno gospodarstvo.

— **Posojilnica v Ribnici.** Meseca novembra t. l. vložilo je 117 strank 40.736 K 79 h, vzdignilo 109 strank 29.592 K 02 h, posojila pa se je izplačalo 19 strank 40.500 K. — Promet za mesec november t. l. iznaša 126.092 K.

Borzna poročila.

Ljubljanska

KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

Uradni kurzi dunajske borze dne 3. decembra 1902.

Naložbeni papirji.	Denar	Blago
4 1/2% majeva renta	101 25	101 45
4 1/2% srebrna renta	101	101 20
4% avstr. krona renta	100 30	100 50
4% zлата	120 65	120 85
4% ogrska krona	97 95	98 15
4% zлата	120 40	120 60
4% posojilo dežele Kranjske	97 75	—
4 1/2% posojilo mesta Spjlet	99 75	100 75
4 1/2% Zora	100	101
4 1/2% bosn.-herc. žel. posoj. 1902	99 50	100 50
4% češka dež. banka k. o.	98 75	99 75
4% z. o.	98 80	99 50
4 1/2% zast. pisma gal. d. hip. b.	100 15	100 60
4 1/2% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	106	107
4 1/2% zast. pisma Innerst. hr.	100 50	101 50
4 1/2% " ogr. centr. dež. hr.	100 50	101 25
4 1/2% " hip. banke	100 50	101 50
4 1/2% obl. ogr. lokal. želez. d. dr.	99 50	100 50
4 1/2% " češke ind. banke	99	100
4% prior. Trst-Poreč lok. želez.	98	99
4% dolenskih železnic	99 50	100 50
3% južne želez. kup. 1/1 1/2	290 75	292 75
4 1/2% avstr. pos. za želez. p. o.	99 50	100 50
Srečke.		
Srečke od leta 1854	182	183
" " 1860 1/2	183	186
" " 1864	247	251
" tizske	156 50	158 50
" zemljske kred. I. emisije	263	266
" " II.	263	265
" ogrske hipotečne banke	253 75	255 75
" srbske a frs. 100 —	86 25	88 25
" turške	112	113
Basilika srečke	18 90	19 90
Kreditne	434	439
Inomoške	88	89 50
Krakovske	76	78
Ljubljanske	75	78 50
Avstr. rud. križa	55	56
Ogr.	26 40	27 40
Rudolfove	70	74
Salcburške	77	80
Dunajske kom.	429	433
Delnice.		
Južne železnice	62	63
Državne železnice	687	688
Avstro-ogrsko bančne delnice	1552	1562
Avstr. kreditne banke	670	671
Ogrske	705	706
Zivnostenske	254	254 50
Premogokop v Mostu (Brux)	706	710
Alpinske montan	361	362
Praške želez. ind. dr.	1430	1440
Rima-Muranyi	467	468
Trboveljske prem. družbe	385	388
Avstr. orožne tovr. družbe	299	300
Češke sladkorne družbe	144	146
Valute.		
C. kr. cekin	11 35	11 39
20 franki	19 09	19 11
20 marke	23 42	23 50
Sovereigns	23 92	24
Marke	117 10	117 30
Laški bankovci	95 10	95 30
Rublji	2 53	2 54

Žitne cene v Budimpešti.

dne 3. decembra 1902

Termin.	za 50 kg	K
Pšenica za april	7 60	
Rž " april	6 62	
Koruzna " maj	5 75	
Oves " april	6 32	
Efektiv.		
Mirno, nespremenjeno.		

„Henneberg-svila“

— je pristna, ako se naroča naravnost pri meni — za bluze in obleke v črni, beli ali pisani barvi, od 60 kr. do 14 glđ. 65 kr. meter. Vsakomur franko in s plačano carino dostavljena na dom. Vzorci se dopošiljajo takoj. Dvojna poština v Švico.

G. Henneberg (17—10)

Seiden-Fabrikant (ausl. k. u. Hofl.), Zürich.

Lepo, elegantno obutje

se dandanes zelo čista, zlasti ako ga čistilo ohrani stalno dobrega. Zato je neobhodno potrebno, da se zanj bolj pobrigamo, kakor doslej. Jako velik in važen napredek v negovanju usnja je storila svetovnoznana, staro renomirana kemična tovarna Fritz Schulz jun., delniška družba v Hebu in Lipskem, ker je iznašla čistilo, ki glede svojih prednosti nima para. To je čistilo usnja — „Globin“ — ki vsled svojih izbornih lastnosti napravlja usnje svetlo, zraven pa trpežno in nepremočno. Črnilo za črevlje navadno jako škodljivo vpliva na usnje, ker ima v sebi kisline, ki usnje naravnost poškodujejo, in ker se je na drugi strani znalo, da daje mast, oziroma prepiran vosek usnju mehko in trpežno, mislilo se je, iznajti voščen izdelek, ki dela lesk. In to se je v polni meri posrečilo „Globinu“. Globin napravlja usnje mehko, trpežno, hitro in brez truda daje lep stalen lesk, dodeljuje usnju lepo črno barvo in napravlja rdečkasto ali pokvarjeno usnje zopet kakor novo. Obenem je obutje, namazano z Globinom, zavarovano tudi proti vodi in človek ima v takem obutju zmiraj suhe noge. Zraven pa se jako malo potrebuje tega mazila, ker, če se je obutje le enkrat dobro namazalo z Globinom, zadošča pozneje minimalna namaža in se vendar doseže briljanten efekt. Ako torej uvažujemo neznatno količino Globina, ki je potrebna za namazanje, in koliko se prihrani na obutju samem, potem se izkaže Globin kot izvanredno cenen in praktično čistilo za vsako boljše obutje. Tvrdba Fritz Schulz jun., delniška družba v Hebu in Lipskem, ki je merodajna v fabricaciji čistilnih sredstev in obenem največja te stroke na kontinentu ter večkrat s prvimi cenami nagrajena, je dobila za to crme za usnje na svetovni pariški razstavi 1900 zlato medaljo. — Izvirne škatljice se dobivajo v trgovinah, ki so navedene v današnjem inseratu. Pri nakupovanju naj se pazi nato, da je na pokrovu škatljice napisana beseda „Globin“, ki je kot varstvena znamka s patentom varovana.

Rogaški Tempel-vrelec

napravlja tek, (2982—1) povspešuje prebavljanje, uravnava menjo snovij.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 34. Dr. pr. 1232.

V četrtek, 4. decembra 1902. Drugič v sezoni:

Cavalleria rusticana.

Melodram v enem dejanju. Spisala Targioni-Tozzetti in Menasci. Uglasbil Pietro Mascagni. Kapelnik H. Benišek. Režiser E. Aschenbrenner.

Noviteta! Prvič na slovenskem odru: **Medalja.** Komedija v eam dejanju. Spisal Ludovik Thoma. Režiser Fr. Lier.

Blagajnica se odpre ob 7. uri. — Začetak ob 7 1/2. uri. — Konec po 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. peh. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava bo v soboto, 6. decembra.

Umrli so v Ljubljani:

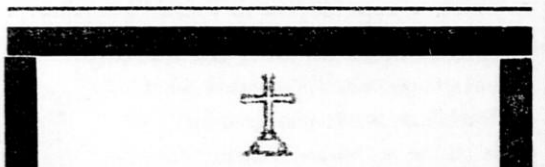
Dne 28. novembra: Zofija Koman, strojevodja hči, 6 mes., Poljanska cesta št. 38, božjast. Dne 28. novembra: Makso Jaklič, krošnjar, 47 let, Radeckega cesta št. 11, jetika. V deželni bolnici: Dne 26. novembra: Lovro Lončar, delavčev sin, 3 leta, rak. Dne 27. novembra: Marija Strukelj, gostija, 80 let, ostarelost. — Apolonija Jenkole, gostija, 57 let, otrpnjenje srca. Dne 28. novembra: Karol Ceferin, trgovec, 46 let, bula na jetrih. — Valentin Menis, gostac, 58 let, jetika. V vojaški bolnici: Dne 30. novembra: Urban Six, podtopničar, 21 let, črevesni legar.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.9 m. Srednji tlačni tlak 780.0 mm.

Dec.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
2	9. zvečer	728.7	1.2	brezvetr.	oblačno	
3	7. zjutraj	729.1	1.0	sl. svzhod	megla	
	2. popol.	730.2	3.0	brezvetr.	oblačno	7.4 mm

Srednja včerašnja temperatura 1.3°, noč: male: 0.2°

Tužnim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljani soprog, oziroma oče, stari oče, tast, svak in stric, gospod

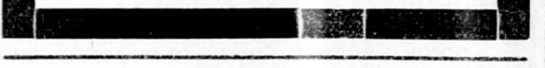
Jernej Vesel

nadsprevodnik juž. železnice v p.

danes, dne 3. decembra 1902 ob 1/12. uri dopoldne, prejemši svetotajstva za umirajoče, po kratki, mučni bolezni v 78. letu svoje starosti v Gospodu zaspal. Pogreb predraga ranjega boče v petek, dne 5. decembra 1902 ob 4. uri popoldne, iz hiše žalosti Kolodvorske ulice št. 5. Svele maše zadušnice brale se bodo v cerkvi čast. oo. frančiškanov dne 6. t. m. ob 8. uri zjutraj. (2988)

V Ljubljana, 3. decembra 1902.

Marija Vesel roj. Lavrič, soproga. — Josip Vesel, c. kr. profesor umetno obrtne strokovne šole. — Rudolf Vesel, c. kr. blagajnik, sinova. — Emy Vesel, sinaha.

Mejnarodna panorama.

Ljubljana, Pogačarjev trg.

Fotoplastična umetniška razstava.

Senzačno, poučno in izobraževalno. Odlikovana na vseh svetovnih razstavah. Naj nihče ne zamudi ogledati si veleinteresantno serijo

SIAM.

ki je edina svoje vrste.

Razstavljeno do sobote, 6. dec.

Njega Veličanstvo cesar Franc Jožef I. in spremstvo so obiskali dne 19. junija 1896 na milenijski razstavi v Budimpešti Panoramo international, v kateri so bila razstavljena ogrska kopališča; istotako so člani cesarske rodbine Panoramo na Dunaju odlikovali s svojimi poseti.

Novo, senzačno in amisantno so amerikanski

Mutoskopi.

5 novo došlih zabavnih slik. Za 5 krat se plača 50 vin. Otvarjeno vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (2981)

1 CIRIL * * * METODOV KOLEDAR 1903

se dobi v (2963—2) raznih prodajalnah in stane 1 krono ali pa se naroča pri založništvu Tiskarna Slatnar, Kamnik. Po pošti 20 vin. več.

2786 Veliko denarja! (11)

do 1000 K na mesec morejo si pošteno prislužiti osebe vsakega stanu (kot postranski zaslužek). Natančneje pod „Reell 118“ na Annoncen-Abteilung des MERKUR, Stuttgart, Schickstr. 6.

Izurjena prodajalka

z dobrimi spričevali želi vstopiti v kako prodajalno, tudi proti nizki plači. Ponudbe pod „nizka plača“ na uprav. »Slov. Naroda«. (2961—2)

Varuj svojo ženo!

Za vsako rodbino najvažnejšo knjigo v otroških zadevah s čez tisoč zahvalnimi pismi pošilja diakretno za 90 vin. v avstr. znamenak gospa A. Kaupa, Berlin S. W., 280 Lindenstrasse 47. (2937-8)

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

C. kr. ravnateljstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1902. leta. Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiš Ob 12. uri 24 m po noči osonbi vlak v Trbiš, Beljak Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno čez Selzthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonbi vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selzthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonbi vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob 2. uri 56 m popoldne osonbi vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Monakovo, Ljubno, čez Selzthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zeli ob jezera, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Merijne vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osonbi vlak v Trbiš, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I in II. razreda.) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonbi vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj v Novomesto, Straža, Toplice, Kočevje, ob 1. uri 5 m popoldne istotako, ob 7. uri 8 m zvečer v Novomesto, Kočevje. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiša. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonbi vlak v Dunaja čez Amstetten, Monakovo, Inomost, Franzensfeste, Solnograd, Linc, Steyr, Isl, Aussee, Ljubno Celovec, Beljak, (Monakovo-Trst direktni vozovi I in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonbi vlak iz Trbiša. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonbi vlak z Dunaja čez Amstetten, Lipsko, Prago, Francove vare, Karlove vare, Heb, Marijne vare, Plzen, Budejovice, Solnograd, Linc, Steyr, Pariz, Genevo, Curih, Bregenc, Inomost, Zeli ob jezera, Lend-Gastein, Ljubno Celovec, St. Mohor, Pontabel. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonbi vlak z Dunaja, Ljubna, Selzthala, Beljaka, Celovec, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonbi vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovec, Pontabla, čez Selzthal iz Inomosta, Solnograda. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonbi vlaki: Ob 8. uri 44 m zjutraj iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 38 m popoldne iz Straže Toplic, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m zvečer istotako. — Odnod iz Ljubljane drž. kol. s Kamnik. Mesani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer in ob 10. uri 25 m, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih iz samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika Mesani vlaki: Ob 6. uri 45 m zjutraj, ob 11. uri 8 m dopoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Zahvala in priporočilo.

Gospodu lekarju c (2910—2)

Gabrijelu Piccoli

v Ljubljani.

Čutim se v jako prijetnem položaju, da Vam morem podati najboljšo izpričevalo o vplivu Vaše **želodčne tinkture.** Dolgo let sem trpel želodčne bolečine, katerih me je rešilo edino Vaše izborno sredstvo, in se danes, po malodane 12-letnem uporabljanju, sežem vselej z najboljšim vspehom po Piccoli-jevi želodčni tinkturi, kakor hitro čutim kako nerednost v svojem želodeu. Burgwald pri Mariboru, 28. julija 1902. **Fran Kraner** vodja viničarske šole.

R. Ditmar

c. in kr. dvor. zalagatelj.

Razsvetljevalni predmeti

za (2537—10)

električno luč (diamant-žarne svetilke)

plin (kurilna priprava za kuhanje)

petrolej (Ditmar-jevt Caloriferas in peči za kuhanje)

špirit (Ditmar-jevt Ennos-palivec in Ager-svetilke)

olje (varnostne svetilke in svetilke za silo).

TOVARNA:

Dunaj, III., Erdbergstrasse 23.

Stalne službe

išče vpokojen orožniški postajevodja v starosti 35 let, samskega stanu, več slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi. Vprašanja pod šifro „J. S. poste restante v Postojni“. (2978—1)

Trgovski pomočnik

zmožen slovenskega in nemškega jezika, izučen v trgovini mešanega blaga, želi stopiti v službo do 15. tega meseca. Ponudbe pod: „S. L., poste restante Žalec“. (2982—1)

Stanovanje

v hiši Jurčičev trg št. 3, I. nadstr., obstoječe iz 2 sob, se za čas do februar-skega terminata 1903 **takoj odda v najem.** Več izve se pri **dr. M. Pircu,** odvetniku v Ljubljani, Kolodvorske ulice št. 26. (2952—3)

Kletni prostori

primerno veliki in lični, ki se nahajajo v mestu, se vzemo stalno za dalje časa v najem. (2986)

Ponudbe je poslati na upravništvo »Slovenskega Naroda«.

Barvarija v Ptuj

popolnoma opremljena, se s hišo vred proda, oziroma na več let da v najem, ali se proda tudi samo stroje in drugo opremo po ceni, kar se more takoj prevzeti. Vpraša se pri **Jožefu Kravagna** v Ptuj. (2976—1)

Poskusite J. Klauer-jev „Triglav“

naravni rastlinski liker!

Ogreva in oživlja želodec in teló. Probuja tek in prebavo. Daje dobro spanje. (415-241)

Edini založnik in imetnik: **Edmund Kavčič v Ljubljani.**

Velika zaloga

telovadnih čevljev

s kaučuk podplati za dijake.

Cena: od št. 34 do 37 K 1.80 za moške 43 46 „ 2.30 kakor tudi velika izbira **gumastih galos** iz najboljših ruskih, angleških in avstrijskih tovarn.

Za dečke in deklice od št. 29 do 34 **K 2.20.**

Za gospe in gospe **najnižje * * cene.**

Prekupovalci dobijo primeren popust. Vsakovrstne komodne čevlje iz usnja in klobučevine.

Ivan Kordik (2365-19)

Ljubljana, Prešernove (Slonove) ulice 10—14.

Najcenejše dobavišče dobrih ur s 3letnim pisanim jamstvom.

HANNS KONRAD

eksportna hiša ur in zlatnine Most (Brux) št. 64 (Češko).

Lastne izdelovalnice za izgotavljanje ur in fino mehaniko.

Dobra nikelnasta remontoarka glđ. 3.75.

Pristna srebrna remontoarka glđ. 5.25.

Pristna srebrna verižica glđ. 1.20.

Nikelnasti budilec glđ. 1.75.

Moja trdka je odlikovana s c. kr. orlom, ima zlate in srebrne medalje razstav ter tiseč priznalnih pisem. (2758-100)

Ilustrovan katalog zastoj in poštne prosto.

Čistilo usnja „Globin“

nadkriljuje vse, kar je bilo doslej enakega.

„Globin“ daje najlepši močni lesk,
napravilja usnje jako mehko in trpežno.

V zalogi imajo črno in barveno:

Viktor Schiffer, (J. Wutscherja nasl.), trgovec s špecijskim
blagom, Marija trg;
Ivan Jebrač, trgovec s špecijskim blagom, Emonska cesta;
Anton Stacul, trgovec s špecijskim blagom, Šelenburgove
ulice; (2938-2)
Peter Lassnik, trgovec s špecijskim blagom, Wolfsove ulice.

Objava!

Podpisano obč. poglavarstvo daje naznanje vsem prijateljem naravne vinske
kapljice, ter gospodom zasebnikom in gostilničarjem da je letošnja trgatav v slovečih
naših **svetojanskih vinogradih** sijajno uspela ter se je pridelalo obilo povse

dobrega vina.

Da je to istina, dokazuje okolnost, ker vinogradi letos niso trpeli nikakoršnih
ujm, ker so vinogradarji zastavili ves trud v obrambo istih pred vsakojakimi sov-
ražniki kakor so: peronospora, strupena rosa itd.

Kako je bilo ugodno vreme za trgatav se je započela ista šele po 10. oktobru,
a izvršena je početkom novembra, kar dokazuje, da je grozdje dozorelo, a iz dozore-
lega in lepega grozdja je tudi dobro vino.

Pozivljajo se vsi oni, ki bi želeli zdravega in dobrega vina kupiti, da se potru-
dijo k **Sv. Jani**, okraj **Jaske**, kjer ga za povoljne cene po volji kolikor in kak-
šnega hočejo, kupijo. — Za vsakojaka pojasnila in navodila v tem oziru bo podpi-
sano poglavarstvo vsakomur na razpolaganje.

Poglavarstvo občine v Sv. Jani pri Jaski
dne 25. novembra 1902.

(2928-3)

Upravitelj: **Stj. Dubić** l. r., bilježnik.

Za Miklavža in Božič

se dobivajo jako priporočanja vredna

(2867-2)

darila

v najnovejši, najbogatejši izberi in po ceni

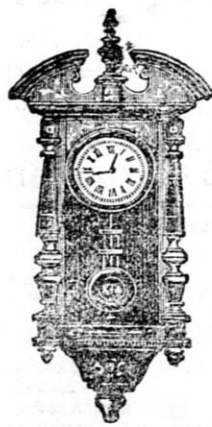
pri

Karolu Tillu

Ljubljana, Kongresni trg

trgovina s papirjem in akcidenčna tiskarna.

Ure na nihalo z godbo.

je zadnja novost v fabrikaciji ur. Te francoske miniaturne ure na nihalo
so 69 cm dolge, skrinjica popolnoma po narisu je iz naravnega orehovega
lesa, fino polirana, z umetniško izrezljanim nastavkom in igrajo **vsako**
uro najlepše koračnice in plese. Cena z zabojem in zavijem **samo**
8 gd. — Ista ura brez glasbenega stroja, toda z bilom, ki bje vsako
pol in celo uro, z zabojem in zavijem **samo 6 gd.** — Te ure na
nihalo ne gredo samo točno na minuto, za kar se jamči, temveč so
tudi vsled svoje v istini prekrasne opreme jako lepa in elegantna hišna
priprava. Budilnik z zvončkom in ponoči se lesketajočim kazalnikom
1.70 gd. Budilnik z godbo, ki mesto zvonjenja igra, **6 gd.** — Niklasta
remont. ura **3 gd.** — Pristna srebrna remont. ura z dvojnim pokrovom,
5.50 gd. Pošilja se samo proti poštnemu povzetju. Neugajajoče se
vzame nazaj, denar se povrne, zato nobeno riziko. Veliki ilustrirani
cenik ur, verižic in prstanov itd. gratis in franko. (2817-6)
Kristjanska trdka, ustanovljena leta 1860.

JOSIP SPIERING

Dunaj, I., Postgasse št. 2/G.

Naznanilo otvoritve.

Usojamo si cenjemu p. n. občinstvu naznaniti, da smo
s 1. decembrom t. l. odprli

„Prvo ljubljansko parno pekarijo“.

Obenem se p. n. odjemalci, in kateri hočejo kot taki postati,
najvljudneje vabijo, da si pekarijo ogledajo.

Z velespoštovanjem

(2977-1)

Prva ljubljanska parna pekarija

Ljubljana, Rimska cesta 16.

Samo še malo dni! Srečkanje že dne 30. decembra 1902 ogrske državne dobrodelne loterije.

Glavni dobitok 150.000 kron.

Vsi dobitki znašajo 365.000 kron.

Srečke à 4 K se dobivajo: pri kr. ogrskem loterijskem dohodnijskem ravnateljstvu
v Budimpešti (IX. Csepelrakpart, carinska hiša), potem pri vseh poštah, davkarskih,
carinskih, merosodnih in solnih uradih, na železničnih postajah, v tobačnih trafikah
in menjalnicah, kakor tudi v vseh loterijah.

Budimpešta, dne 1. julija 1902.

(2659-5)

Kr. ogrsko loterijsko dohodarsko ravnateljstvo.

Dovoljujemo si najvljudneje na to opozoriti, da smo razun

Dürrkopp-Diana-koles,

ki so že 12 let na glasu, tudi **samoprodajo** kar najbolje znanih

Styria-koles

iz tovarn za Styria kolesa

Iv. Puch & Comp.

za Kranjsko prevzeli.

Novi modeli za 1903 so v naših prodajalnih prostorih že zdaj na ogled; deli
koles, reparature itd. se najhitreje in po jako nizki ceni oskrbujejo.

Z velespoštovanjem

(2980-1)

Ivan Jax & sin

Ljubljana, Dunajska cesta šte. 17.

Božično darilo!

Zabava za velike in male.

GRAMOFONI od 15 do 125 gld.

Avtomati, v koje se vrže 10 vin., za gostilničarje
jako dobičkanosni.

Prodaja se tudi na obroke.

Zahtevajte moj veliki ilustrirani cenik.

Velika zaloga plošč.

Vse plošče se lahko zamenijo pri

Rudolfu Weber-ju

(2412-17) urarju

v Ljubljani, Stari trg šte. 16.

Poje, se smeje
in govori v
vseh jezikih.

Zelo znižane cene

od 4. do 24. decembra

v „Angleškem skladišču oblek“

Ljubljana, vogal sv. Petra in Resljeve ceste št. 3

Dobra zimska obleka za gospode	prej gld. 12.—	zdej 8.— gld.
Sportne in zimske suknje	„ 12.—	„ 8.—
Haveloki	„ 10.—	„ 6.—
Jopice s svileno podvlako in kožušnim obrobom	„ 10.—	„ 5.—
Double-paletoti	„ 10.—	„ 5.50
Fini vatirani ovrtniki s ali brez kož. obroba	„ 20.—	„ 12.—
Croul- in Double-ovratniki	„ 10.—	„ 5.50

Kožušovina in vsi drugi izdelki za 30% ceneji. — Naročila po meri se jako točno in fino izvršujejo na Dunaju.

Pošiljatve na izbero brez poštnega povzetja na vse strani.

Z velespoštovanjem

(2985-1)

F. M. Netschek — Oroslav Bernatovič.

NOVA TRGOVINA!

Slavnemu občinstvu tu in na deželi, kakor tudi prečastiti duhovščini
vljudno naznanjam, da sem **otvoril**

ново urejeno trgovino

„pri dobrem pastirju“

z raznovrstnim manufakturnim, suknenim
in perilnim blagom

v Ljubljani, na Starem trgu 9

kjer bodem imel v zalogi vedno dobro in trpežno blago po zmernih
cenah ter se bodem potrudil cenjenim odjemalcem postreči solidno in z
nizkimi cenami.

Priporočam se v mnogobrojni obisk in številne naročbe

z odličnim spoštovanjem

(2954-2)

J. Keber

Stari trg št. 9.

Možko perilo in spodnja obleka.

Najnovije v kravatih.

Polnovplačani akcijski kapital
K 1,000.000.—
Kupuje in prodaja
vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

◀ LJUBLJANSKA ▶
KREDITNA BANKA V LJUBLJANI
Špitalske ulice števil. 2.
Zamenjava in eskomptuje
izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.
Daje predprijeme na vred. papirje.
Zavaruje srečke proti kurznim izgubam.
Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kaveje.
Eskompt in inkasso menic. Borzna naročila.

Podružnica v Spljetu
(Dalmacija).
Denarne vloge sprejema
v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga.
Promet s čeki in nakaznicami.

Razglas.

Dne 15. decembra t. l. ob 9. uri dopoldne vršila se bode v občinski pisarni na Vrhniki

ponudbena razprava radi oddaje zgradbe novega, dvonadstropnega deškega in dekliškega, 10 razredov obsegajočega šolskega poslopja na Vrhniki.

Oddajalo se bode zidarsko, tesarsko, kleparsko, mizararsko, ključarsko, pleskarsko, steklarsko, slikarsko delo in dobava železnine.

Načrti, proračuni, pogoji in drugi pripomočki so razgrnjeni pri navedenem občinskem uradu v navadnih uradnih urah in so vsakemu na razpogled.

Zapečateni ponudbe, katere je obremeniti s 5% oim vadijem, določenim na podlagi proračunjenih skupnih zneskov in v katerih je navesti posamezne cene, in na njih podstavi določene skupne zneske, so vložiti do določenega termina, t. j. 15. decembra t. l. do 9. ure zjutraj. — Določuje se, da se ponuja bodisi na posamezna dela, bodisi na vsa dela skupaj.

Na ponudbe, katere ne bodo vsem razpisanim pogodbam odgovarjale, ali na take, katere se bodo pogojno glasile, ali na prekasno vložene se ne bode oziralo.

Županstvo na Vrhniki

dne 24. novembra 1902.

Župan: **Gabrijel Viktor Jelovšek.**

(2907—4)

Gld. 5.—

frak s svileno podvlako.

Obleke za gospode in dečke, haveloki, menčikovi, klobuki, perilo, kravate

itd. itd. po čuda nizkih cenah.

Moderne damske jopice, ovratniki, predpasniki, boa, mufi

se dobivajo v

„Burskem skladišču oblek“

Ljubljana, Kolodvorske ulice 41.

(2984—1)

Z velespoštovanjem

J. Druml.

— Zaloga —

vsakovrstnih gumijevih izdelkov

tehničnih kot kirurški, tako n. pr.:

cevi za pivo in vino, predpasniki iz gumija, namizna pogrinjala iz gumija, pristne ruske galoše ter sploh vse v to stroko spadajoče stvari.

Velika zaloga koles (bicikljev)

in vsakovrstnih jeklenih izdelkov.

Lastna delavnica za izdelovanje in popraviljanje koles. Zavod za ponikljanje in pobakrenje.

Slavnemu občinstvu se pri točni postrežbi in nizkih cenah vljudo priporoča z odličnim spoštovanjem

(2988—4)

Josip Kolar in drug

Ljubljana. — Mestni trg št. 9. — Ljubljana.

Prosim, gg. kolesarji, blagovolite čitati!

Vsled proti koncu idočje sezije namenil sem razprodati svojo zalogo še ostalih koles, znamka „Styria“ in „Helical“ letošnjih modelov, **pod lastno ceno.** Dana je torej slehernemu najugodnejša prilika, pridobiti si dobro, zanesljivo kolo po nizki ceni.

Isto velja za šivalne stroje in kolesarske potrebščine, kakor tudi za pneumatike.

Priporočam se z velespoštovanjem

(114—69)

Fran Čuden

trgovec in urar na Mestnem trgu.

Št. 41520.

Razglas.

(2970—2)

Občinski svet ljubljanski je sklenil v svoji izredni javni seji dne 25. t. m. izreči se, da je glede na živahni promet, ki se je — odkar je novo justično poslopje izročeno svojemu namenu — razvil po Miklošičevi cesti in po frančiškanskih ulicah na javno korist, da se ta cesta in te ulice ob zemljišču dr. Vinka Gregoriča že sedaj razširite na projektovano širino.

To se z ozirom na določbe §. 8 stavb. reda za deželno stolno mesto Ljubljano daje javno na znanje.

Mestni magistrat v Ljubljani

dne 27. novembra 1902.

Št. 41501.

(2949—2)

Razglas.

V soboto dne 6. decembra t. l. se bo med 11. in 12. uro dopoldne vršila pri tukajšnjem odgonskem uradu

minuendo licitacija za preskrbljevanje hrane in vožnje odgoncev za leto 1903.

K tej licitaciji se vabijo podjetniki s pristavkom, da je prevzemniku vložiti 100 K varščine.

Magistrat deželnega stolnega mesta v Ljubljani

dne 26. novembra 1902.

**Kako si moremo zlasti letos
 napraviti
 vesele božične praznike?**

To, za vsakogar važno vprašanje je rešeno, ako ne izmeče denarja za božična darila, temveč si ga prihrani vsled nakupa pri

(2979—1)

**veliki
 božični prodaji
 ki se prične 1. decembra t. l.
 v trgovini z manufakturnim
 blagom
 „pri Amerikancu“**

**v Ljubljani
 samo
 Stari trg št. 1
 (preje F. Detter).**

Da to ni nikako navadno puhlo hvalisanje, razume vsak, ki ve, da se prodaja v konkurzu se nahajajoče blago za 30% pod prejšnjo kupno ceno, na pr.:

1 lepa odmerjena bombažasta flanelasta obleka 6 m že od — gld. 96 kr. naprej
 1 dobra „ pulvolnena „ „ 6 m že od 1 „ 20 „ „
 1 dobra srajca za gospode iz šifona že od — „ 78 „ „
 1 dober 4kratni ovratnik (eleganten) že od — „ 7 „ „

Prodajalo pa se bode tudi najfinejše domače in inozemsko modno blago, svilene šerpe in rute, in vse to blago je sveže, ker izvira isto iz zadnjih dveh sezon.

Vabilo na naročbo „LJUBLJANSKEGA ZVONA“.

Ljubljski Zvon“ nastopi svoj XXIII. tečaj.

Njegovo uredništvo preide z novim letom v druge roke. Dosedanji gospod urednik, dasi naprošen, ni hotel obdržati tega posla več. Odklonil ga je z motivacijo, katera se je morala vpoštovati. Pač pa ostane gospod Aškerc — to javljamo takoj z odkritosrčno radostjo vsem čestilec divne Aškerčeve muze — še nadalje zvest sotrudnik listu, katerega tako vnet, tako požrtvovalen urednik je bil zadnja leta.

„Ljubljanski Zvon“ menja svojega urednika, ne menja pa bistveno svojega — programa! Trdna, rekli bi skoro, neomajna so načela, katerih se drži „Zvon“ od vsega početka svojega obstanka; od najzaslužnejših naših slovstvenikov mu je načrtana mer, katero mu je hoditi, in če kje, bilo bi neumestno pri „Ljubljanskem Zvonu“, odtegniti ga starim, dobrega izkušenim tradicijam.

Ne da se tajiti: neka razlika je med posameznimi dobami, da, celo med posameznimi letniki „Zvonovimi“. In to je povsem naravno. Saj ni mogoče drugače, kakor da je vsak urednik kolikor toliko vtisnil listu znak svojega temperamenta, svojega okusa, svoje individualnosti. Tudi razni pojavi v svetovnem slovstvu niso mogli ostati brez vpliva na list. Ko bi ne bilo tega, ne bi bilo napredka! A smoter listu je ostal v bistvu vendarle eden in isti. Bilo bi torej smelo, če bi hoteli obetati zdaj hkratu čisto kaj novega. Naša deviza ne more biti druga nego: Naprej po odkazani poti, vedno više in više na poti do prosvete, do resnice, do sinjega prestola nebeških modric!

„Ljubljanski Zvon“ je bil od tistega trenutka, ko je bil ustanovljen, pa do danes nekako središče, nekako zrcalo vsega našega kulturnega življenja in prizadevanja. Najboljši plodovi priznanih naših slovstvenikov so zagledali v „Zvonu“ beli dan, vso mlajšo generacijo naših pesnikov in pisateljev je on vzgojil. Pa da naj bi jenjal izhajati? Ali bi nam ne bilo, kakor da se je podrl mogočen steber našega domovja... kakor da je nastala hipoma praznina pred našimi očmi, ako bi „Ljubljanskega Zvona“ ne bilo več? Nas li ne veže sto in sto prijetnih spominov na ta list? Nismo bili mar ponosni nanj? Ni li razširjal našega ugleda po svetu? Ali ne čutimo v dnu naše duše nekaj kakor pieteto do tega lista, ki je storil toliko za prosveto našega naroda, toliko za umetnost našo? Nam li ne pravi neko tajno čuvstvo v srcu, da smo ga dolžni vzdržati, da smo dolžni vsi, zastaviti svoje moči v to, da ga dvignemo še više? Bilo bi žalostno, ko bi naše občinstvo ne hotelo uvideti, da ima „Ljubljanski Zvon“ pravico do nadaljnjega obstanka! —

Čemu bi razvijali iznova program našega lista? Ponavljati bi morali, kar je bilo z drugimi besedami ob takih prilikah že dostikrat povedano, in to se nam zdi odveč. Le nekaj naj omenimo. Poleg romanov, novel, povesti, črtic, essayev in razprav o raznih kulturnih vprašanjih bi kaj radi priobčevali tudi primerne popotne črtice. Tudi take stvari se dajo pisati s pesniškim poletom! Zanimajo pa tudi, ako se razodeva v njih bister vid za razne življenske pojave. Nikjer tako, kakor v takih črticah, se da spraviti v skladje „dulce cum utili!“ In kaj je z životopisi? Koliko odličnih mož premine, a mi jih pozabimo sproti! Zakaj nam ne napiše nihče kaj iz življenja Kettejevega? Mlad je bil, da, in malo je doživel. A Bog ne prizadej, da bi hrepeneli po senzačnih razkritjih! Tudi najnavadnejša vsakdanjost pa postane zanimiva, če nam nudi vpogled v mišljenje in delovanje kakega duševnega odličnjaka.

V listku, ki bode i poslej kolikor mogoče raznovrsten, bomo odpirali predale posebno radi strokovnjaškim kritikam in ocenam. Skrbeli bomo, da bodo kakor doslej vselej stvarne in objektivne, dostojne in poštene. Kdor čuti v sebi kritično žilo, naj nas podpira kar najvztrajneje!

„Zvon“ bode prinašal same izvirne stvari. To se nam vidi upravičeno spričo dejstva, da čitajo baš Slovenci jako mnogo v tujih jezikih in da je v novejšem času za prevode drugje dobro poskrbljeno. Tudi drugo željo „Zvonovih“ naročnikov, da bi prinašal list čim največ zabavno-leposlovnih snovi, bomo po možnosti vpoštivali. Seveda pojde to samo do neke meje. Nikdar ne sme biti pravilo: raje slabo povest nego dober članek. In nikdar ne sme zdrkniti „Ljubljanski Zvon“ na nivo tistih številnih nemških rodbinskih listov, ki se tako ceno ponujajo po hišah!

Uredniku, kateremu je popolnoma nepričakovano in kar na mah pripadla težavna naloga, ni možno, stopiti pravočasno v osebno dotiko z raznimi našimi slovstveniki in umetniki. Kakor hitro se reši prvih skrbi, ki mu jih provzroča urejevanje lista, se to zgodi. Za enkrat naj mu bo dovoljeno, obrniti se tukaj z lepo prošnjo do njih, da mu kar najhitreje priskočijo s plodovi svojega peresa na pomoč. Ta prošnja velja dosedanjim zvestim sotrudnikom „Zvonovim“, velja pa tudi tistim, ki so kdaj prej podpirali „Zvon“, in naposled vsem, ki pri „Zvonu“ dozdej še niso sodelovali, pa so voljni, pridružiti se njegovim sotrudnikom.

„Zvon“ zviša z novim letom izdatno pisateljske nagrade. Upamo, da naši sotrudniki v tem pogledu poslej ne bodo nezahtovljivi. Naj jim bo kolikor toliko tudi to v izpodbudo in podžigo!

Da si želimo kar največ tudi naročnikov, je umevno. Le tedaj, ako nas bodo enako krepko podpirali pisatelji in naročniki, se nam posreči, dvigniti list na ono višino, za katero stremimo.

In tako kličemo obojim: Na veselo svidenje v novem letu!

„Ljubljanski Zvon“ izhaja po 4 pole obsežen v veliki osmerki po eden pot na mesec v zvezkih ter stoji za vse leto 9 K 20 h, pol leta 4 K 60 h, četrt leta 2 K 30 h. Za vse neavstrijske dežele po 11 K 20 h na leto. Posamezni zvezki se dobivajo po 80 h.

Uredništvo „Ljubljanskega Zvona“.